

Határozatok Tára

JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. október 19.¹

C-352/22. sz. ügy

A.;

**a Generalstaatsanwaltschaft Hamm
részvételével**

(az Oberlandesgericht Hamm [hammi regionális felsőbíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Közös menekültügyi politika – A menekült jogállás elismeréséről szóló, valamely tagállam által hozott határozat – Az e határozatot követően más tagállamban tartózkodó menekült – A menekült származási országa által a tartózkodási hely szerinti tagállamhoz intézett, kiadatás iránti kérelem – 2011/95/EU irányelv – A 21. cikk (1) bekezdése – 2013/32/EU irányelv – A 9. cikk (2) és (3) bekezdése – A menekült jogállás elismeréséről szóló határozatnak a kiadatási eljárásban fennálló hatása – Az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdése – Közös európai menekültügyi rendszer – A menekült jogállás elismeréséről szóló határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése elvének hiánya – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikke és 19. cikkének (2) bekezdése – A menekült kiadatással szembeni védelme – A visszaküldés tilalmának elve”

¹ Eredeti nyelv: francia.

I. Bevezetés

1. Megállapítható, hogy „[a] menekültjog és a kiadatási jog régi, szoros és összetett kapcsolatban áll egymással”.² Ugyanakkor a nemzetközi jog e két ága nem keverendő össze, és mindkettő fokozatosan „saját normatív autonómiára” tett szert,³ miközben meg kellett fértük az emberi jogokra vonatkozó nemzetközi joggal is,⁴ amely szilárdan rögzítette a visszaküldés tilalmának elvét a jogi környezetben.⁵

2. Ezenkívül, amint arra az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) rámutatott,⁶ „[a] menekültek nemzetközi védelme és a büntetőjog alkalmazása nem zárja ki egymást. A menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi egyezmény [...] és annak 1967. évi jegyzőkönyve nem mentesíti a bűncselekményt elkövető menekülteket vagy menedékkérőket a büntetőeljárás alól, és a nemzetközi menekültjog nem tiltja a kiadatásukat minden körülmények között [...] Mindazonáltal, ha a kiadatási kérelemmel érintett személy [...] menekült vagy menedékkérő, különleges védelmi szükségleteit figyelembe kell venni.”

3. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alkalmat kínál a Bíróságnak arra, hogy tisztázza a nemzetközi védelemre vonatkozó uniós jogi szabályok és a tagállamok kiadatással kapcsolatos hatásköre közötti kapcsolatot egy olyan személy különleges védelmi szükségleteinek figyelembevételére érdekében, aki a rá vonatkozó kiadatás iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállamtól eltérő tagállamban menekült jogállással rendelkezik.

4. Ez az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁷ 9. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁸ 21. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

5. A jelen ügy azt a kényes kérdést veti fel, hogy a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által hozott határozat kötelező erővel bír-e a többi tagállam számára abban az értelemben, hogy köti őket ez a határozat, tehát nem térhetnek el attól. Ez a kérdés a közös európai menekültügyi rendszer egésze szempontjából nagy jelentőséggel bír. A jelen ügyben e kérdés egy, a török hatóságok által a német hatóságokhoz intézett kiadatási kérelemmel összefüggésben merül fel,

² Lásd: Chetail, V., „Les relations entre le droit de l'extradition et le droit des réfugiés: étude de l'article 1F(B) de la convention de Genève du 28 juillet 1951”, in: Chetail, V., és Laly-Chevalier, C., *Asile et extradition – Théorie et pratique de l'exclusion du statut de réfugié*, Bruylant, Brüsszel, 2014, 65–91. o., különösen a 65. o. Ez a szerző kifejti, hogy „[t]örténelmi szempontból a menekültjog jogi kategóriáit a kiadatási jog alakította ki egy hosszú, csúcspontját a XIX. században elérő jogalkotási folyamat eredményeként [...] Az államok közötti viszonyokban a menedékjogot hosszú ideig mind ténybeli, mind jogi szempontból a kiadatás jelentette szabály alóli kivételnek tekintették. A politikai bűnözők kiadatása megtagadásának elve jelentette tehát a menedékjog legláthatóbb megnyilvánulását, amennyiben a kiadatás megtagadása a menekült részére a fogadó állam által biztosított védelmet fejezte ki”. Így „[s]zámos szempontból a politikai bűncselekmény miatti kiadatás megtagadásának elve alkotja azt a fogalmi és normatív mátrixot, amely később a nemzetközi menekültjoggá válik majd. Ennek hozadéka kettős. A jelenlegi menekültjog két alapfogalomhoz kapcsolódik: a menekült meghatározásához és a visszaküldés tilalmának elvéhez”.

³ Lásd: Chetail, V., i. m., 66. o. Az említett két jogág „jelenleg eltérő jogalappal, különös eljárásokkal és sajátos tárggyal rendelkezik”.

⁴ Az alapvető jogoknak a kiadatás területén történő védelméről lásd: Costa, M. J., „Human Rights”, *Extradition Law: Reviewing Grounds for Refusal from the Classic Paradigm to Mutual Recognition and Beyond*, Brill Nijhoff, Leiden, 2019, 73–114. o.

⁵ Lásd: Chetail, V., i. m., 89. o.

⁶ Lásd: a kiadatásról és a menekültek nemzetközi védelméről szóló, 2008. áprilisi iránymutatás, a továbbiakban: az UNHCR iránymutatása (2. pont).

⁷ HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.

⁸ HL 2011. L 337., 9. o.; helyesbítések: HL 2017. L 167., 58. o.; HL 2019. L 19., 20. o.

amelyet egy Németországban lakóhellyel rendelkező olyan török állampolgárral szembeni büntetőeljárás lefolytatása céljából terjesztettek elő, aki számára az olasz hatóságok a törökországi politikai üldöztetés veszélye miatt korábban menekült jogállást ismertek el.

6. Így a Bíróságnak azt kell eldöntenie, hogy a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által hozott határozat az uniós jog értelmében kötelező erővel bír-e egy másik tagállamban lefolytatott kiadatási eljárás keretében abban az értelemben, hogy az ezen eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező hatóság köteles megtagadni a kiadatást mindaddig, amíg e határozat hatályban van.

7. A jelen indítványban kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélem, hogy még ha a valamely tagállamban hozott, menekült jogállást elismerő határozat az uniós jog jelenlegi állapotában nem rendelkezik is kötelező erővel egy másik tagállamban a kiadatás iránti kérelem vizsgálatával megbízott hatóságra nézve, ugyanakkor a kiadatási eljárást az Európai Unió Alapjogi Chartájának⁹ 18. cikkében rögzített menedékjog, és tágabb értelemben a visszaküldés tilalmának elve tiszteletben tartásával kell lefolytatni, amely elvet alapvető jogként a Chartának a menekültek helyzetére vonatkozó jegyzőkönyvvel¹⁰ kiegészített, a menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény¹¹ (a továbbiakban: Genfi Egyezmény) 33. cikkével összefüggésben értelmezett ugyanezen cikke, valamint a Charta 19. cikkének (2) bekezdése biztosítja.¹²

II. Jogi háttér

A. A nemzetközi jog

1. A Genfi Egyezmény

8. A Genfi Egyezmény 33. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza (»refouler«) a menekültet azon ország területének határára, ahol élete vagy szabadsága faji, vallási okokból, nemzeti hovatartozása miatt, vagy abból az okból van veszélyeztetve, hogy bizonyos társadalmi csoporthoz tartozik, vagy bizonyos politikai véleményt vall.”

⁹ A továbbiakban: Charta.

¹⁰ A jegyzőkönyvet 1967. január 31-én New Yorkban kötötték meg, és az 1967. október 4-én lépett hatályba.

¹¹ Az egyezményt 1951. július 28-án Genfben írták alá (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.), és az 1954. április 22-én lépett hatályba.

¹² Lásd különösen: 2023. július 6-i Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (C-663/21, a továbbiakban: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl [Súlyos bűncselekményt elkövető menekült] ítélet, EU:C:2023:540, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

2. Az európai kiadatási egyezmény

9. A Németországi Szövetségi Köztársaság és a Török Köztársaság közötti kapcsolatokat a kiadatás területén az európai kiadatási egyezmény¹³ szabályozza. Ezen egyezmény 3. cikke (1) és (2) bekezdésének szövege a következő:

„(1) A kiadatást nem engedélyezik, ha azt a bűncselekményt, amely miatt a kiadatást kéri, a megkeresett Fél politikai bűncselekménynek, vagy politikai bűncselekménnyel összefüggő bűncselekménynek tekinti.

(2) Ugyanez a szabály vonatkozik arra az esetre, ha a megkeresett Fél alapos okkal feltételezi, hogy egy köztörvényi bűncselekmény miatt a kiadatási kérelmet azzal a céllal terjesztették elő, hogy egy személy ellen faja, vallása vagy nemzetisége, illetve politikai meggyőződése miatt büntetőeljárást folytassanak vagy büntetést szabjanak ki, vagy hogy e személy helyzete ezen okok bármelyike miatt súlyosabbá válik.”

B. Az uniós jog

1. A 2011/95 irányelv

10. A 2011/95 irányelv 11. cikke meghatározza azokat az eseteket, amikor a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy a továbbiakban már nem minősül menekültnek. Ezen irányelv 12. cikke a menekült jogállás elismerését kizáró esetekre vonatkozik.

11. Az említett irányelv 13. cikkének megfelelően „[a] tagállamok olyan harmadik országbeli állampolgárt vagy hontalan személyt ismernek el menekültként, aki megfelel a II. és III. fejezetben előírt feltételeknek”.

12. Ugyanezen irányelv 14. cikke „[a] menekült jogállás visszavonás[ár]a, megszüntetés[ér]e, illetve megújításának megtagadás[ár]a” vonatkozik.

13. A 2011/95 irányelv „Visszaküldés elleni védelem” című 21. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeiknek megfelelően tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.”

2. A 2013/32 irányelv

14. A 2013/32 irányelvnek „A tagállamban maradás joga a kérelem megvizsgálása alatt” című 9. cikke a következőképpen szól:

„(1) A kérelmezők részére engedélyezni kell, hogy kizárólag az eljárás lefolytatása céljából a tagállamban maradhassanak mindaddig, amíg az eljáró hatóság a III. fejezet rendelkezései szerinti elsőfokú határozatot meg nem hozta. A tagállamban maradás joga tartózkodási engedélyre nem

¹³ Az egyezményt 1957. december 13-án Párizsban írták alá (Európa tanácsi szerződések sorozat, 24. szám; kihirdette: az 1994. évi XVIII. törvény).

jogosít eljáró hatóság [helyesen: A tagállamban maradás e joga tartózkodási engedélyre nem jogosít].

(2) A tagállamok ez alól csak akkor tehetnek kivételt, ha egy személy a 41. cikkben említett ismételt kérelmet nyújt be, vagy adott esetben a személyt egy másik tagállam részére európai elfogatóparanccsal [...] összefüggő kötelezettség keretében vagy egyéb alapon egy másik tagállam részére, illetve harmadik ország részére, illetve nemzetközi büntető bíróság részére átadják vagy, illetve kiadják [helyesen: vagy adott esetben a személyt európai elfogatóparanccsal [...] eredő kötelezettségek keretében vagy egyéb okokból egy másik tagállam, harmadik ország vagy nemzetközi büntető bíróság részére átadják vagy kiadják].

(3) Egy tagállam a (2) bekezdés alapján csak akkor adhatja ki a kérelmezőt egy harmadik ország számára, ha a hatáskörrel rendelkező hatóságok megbizonyosodtak afelől, hogy a kiadási határozat nem okoz az adott tagállam nemzetközi és uniós kötelezettségeit sértő közvetlen vagy közvetett visszaküldést (*refoulement*).”

C. A német jog

15. Az 1982. december 23-i Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény)¹⁴ alapügy tényállására alkalmazandó változata (a továbbiakban: IRG) 6. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A kiadatás nem engedélyezhető, ha alapos okkal feltételezhető, hogy kiadatása esetén a terhelt ellen faja, vallása, nemzeti hovatartozása, bizonyos társadalmi csoporthoz való tartozása vagy politikai meggyőződése miatt büntetőeljárást fognak folytatni, vagy büntetést fognak kiszabni, vagy hogy helyzete ezen okok bármelyike miatt súlyosabbá válik.”

16. Az 1992. június 26-i Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény)¹⁵ 2008. szeptember 2-án kihirdetett,¹⁶ legutóbb a 2021. július 9-i törvénnyel¹⁷ módosított változatának 6. §-a kimondja:

„A menedéjog iránti kérelemről hozott határozat minden olyan ügyben kötelező erővel rendelkezik, amelyben a menedéjog elismerése vagy az 1. § (1) bekezdésének 2. pontja értelmében vett nemzetközi védelem megadása jogilag releváns. Ez nem vonatkozik a kiadási eljárásra, valamint az Aufenthaltsgesetz [(a tartózkodásról szóló törvény¹⁸)] 58a. §-a szerinti eljárásra.”

III. Az alapeljárás tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

17. A. kurd nemzetiségű török állampolgár. 2010-ben hagyta el Törökországot.

18. 2010. május 19-i jogerős határozatukkal az olasz hatóságok A.-t menekültként ismerték el azzal az indokkal, hogy a Kurd Munkáspárt (PKK) támogatása miatt a török hatóságok részéről politikai üldöztetés veszélyének van kitéve. Ez a jogállás 2030. június 25-ig érvényes.

¹⁴ BGBl. 1982. I., 2071. o.

¹⁵ BGBl. 1992. I., 1126. o.

¹⁶ BGBl. 2008. I., 1798. o.

¹⁷ BGBl. 2021. I., 2467. o.

¹⁸ BGBl. 2008. I., 162. o.

19. A. 2019 júliusa óta Németországban tartózkodik.

20. Egy török bíróság által 2020. június 3-án kibocsátott elfogatóparancs alapján a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezetén (Interpol) keresztül riasztást adtak ki A.-val szemben szándékos emberölés miatti büntetőeljárás lefolytatása céljából történő kiadatási letartóztatás céljából. Azt róják fel neki, hogy 2009. szeptember 9-én Bingölben (Törökország) az apjával és fiútestvérével való szóváltást követően puskalövést adott le, amely az anyját találta el. Anyja később a kórházban állítólag belehalt az ebből eredő sérüléseibe.

21. A.-t Németországban 2020. november 18-án őrizetbe vették, és 2020. november 23-tól 2022. április 14-ig kiadatási letartóztatásban volt.

22. 2021. november 2-i végzésével az Oberlandesgericht Hamm (hammi regionális felsőbbbíróság, Németország), amely a jelen ügyben kérdést előterjesztő bíróság, engedélyezte A. Törökország részére történő kiadatását. E bíróság szerint nem áll fenn kiadatási akadály az IRG 6. §-ának (2) bekezdése és az európai kiadatási egyezmény 3. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján. Az említett bíróság ugyanis A. állításai, valamint az általa benyújtott iratok és az olaszországi menekültügyi eljárásból származó, e bíróság rendelkezésére álló megállapítások fényében úgy véli, hogy nem feltételezhető alapos okkal, hogy nem politikai bűncselekmény miatt a kiadatási kérelmet azzal a céllal terjesztették elő, hogy A. ellen politikai meggyőződése miatt büntetőeljárást folytassanak vagy büntetést szabjanak ki, vagy hogy A. helyzete átadása esetén ezen okok bármelyike miatt súlyosabbá válik.

23. Az olasz hatóságok által hozott, a menekült jogállást elismerő határozattal nem ellentétes A. Törökország részére történő kiadatása. Két külön eljárásról van ugyanis szó, amelyekben eltérő határozatok születhetnek. Mindemellett, noha a menekült jogállást elismerő határozat a német jog szerint nem rendelkezik kötelező erővel a kiadatási eljárást illetően, az az IRG 6. §-ának (2) bekezdésében és az európai kiadatási egyezmény 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében foglalt feltételek önálló vizsgálatát illetően jelzésértékkel bírhat.

24. A kérdést előterjesztő bíróság így saját értékelést végzett az A.-val szembeni politikai üldöztetés veszélyét illetően Törökországban fennálló helyzettel kapcsolatban. A rendelkezésére álló információk alapján megbízhatónak tekintette a török hatóságok által tett azon ígéretet, hogy A. Törökországnak történő kiadatása esetén az ellene folytatandó eljárásban biztosítani fogják a tisztességes tárgyaláshoz való jogát. Egyébiránt e bíróság úgy véli, hogy nem áll fenn komoly, konkrét veszélye annak, hogy A. Törökországba történő kiadatása esetén A. ott politikai üldöztetésnek lesz kitéve, amely folytán a Genfi Egyezmény 33. cikkéből eredő visszaküldés tilalmának elve sem képezi akadályát e kiadatásnak.

25. Ezt a végzést a Bundesverfassungsgericht (szövetségi alkotmánybíróság, Németország) az A. által előterjesztett alkotmányjogi panasz nyomán megsemmisítette. Amint az lényegében e bíróság 2022. március 30-i végzéséből kitűnik, az Oberlandesgericht Hamm (hammi regionális felsőbbbíróság) elmulasztotta előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszteni azt az alapeljárás elbírálása szempontjából releváns és tisztázatlan uniós jogi kérdést, hogy A.-nak az olasz hatóságok által menekültként való elismerése kötelező-e Németország kiadatási eljárására nézve, és ezért szükségszerűen kizárja-e A. Törökországba történő kiadatását.¹⁹

¹⁹ A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy ha erre a kérdésre igenlő választ kell adni, akkor A. ez esetben feltételezendő politikai üldöztetése miatt kiadatási akadály áll fenn az IRG-nek az európai kiadatási egyezmény 3. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. §-ának (2) bekezdése alapján. Ennélfogva meg kell tagadni a kiadatást.

26. Az ügynek az Oberlandesgericht Hamm (hammi regionális felsőbbíróság) elé történő visszautalását követően ez utóbbinak ismét határoznia kell a kiadatási kérelemről. E bíróság hangsúlyozza, hogy a jelen indítvány előző pontjában említett, a Bíróság által el nem bírált kérdés a jogirodalomban vitatott.

27. Így a jogirodalom egy része a menekült jogállást elismerő határozat kiadatási eljárás keretében fennálló kötelező ereje mellett foglal állást. A 2013/32 irányelv 9. cikkének (2) és (3) bekezdéséből, amely lehetővé teszi a nemzetközi védelmet kérelmező személy harmadik ország részére történő kiadatását azzal a feltétellel, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok megbizonyosodtak afelől, hogy a kiadatási határozat nem okoz közvetlen vagy közvetett visszaküldést, azt a következtetést vonják le, hogy valamely tagállamnak a menekült jogállást elismerő határozatától kezdve az uniós jog már nem teszi lehetővé az e jogállással rendelkező személy kiadatását. A menedéjogról szóló törvény 6. §-ának második mondatát tehát az uniós joggal összhangban kell értelmezni. Egyébiránt a jogirodalom e része előadja, hogy a 2011/95 és a 2013/32 irányelv különös szabályokat ír elő a menekült jogállás megszűnésére, kizárására vagy visszavonására vonatkozóan.²⁰ E szabályokat megkerülnék, ha a menekült jogállást elismerő határozat nem rendelkezne kötelező erővel a kiadatási eljárás keretében, és így helyt lehetne adni egy másik tagállam hatóságai által menekültként elismert személy kiadatása iránti kérelemnek.

28. A jogirodalom egy másik része szerint ezzel szemben az uniós jogalkotó egymástól független, önálló eljárásoknak tekintette a menekültügyi és a kiadatási eljárást, ami azt jelenti, hogy a menekült jogállást elismerő határozat nem bírhat kötőerővel a kiadatási eljárás keretében. A menekült jogállást elismerő határozat és a kiadatási eljárás megindítása között ugyanis hosszú idő telhet el, így a helyzet alapvetően megváltozhat. Ez az eljárás jelentheti az első alkalmat a menekült jogállást kizáró okok vizsgálatára, amely okok igazolhatják e jogállás visszavonását. Ha a menekült jogállást elismerő határozat a kiadatási eljárás keretében kötelező erővel rendelkezne, előzetesen a visszavonásra irányuló eljárást kellene indítani, amit a 2011/95 irányelv nem követel meg. Mindazonáltal a 2011/95 irányelv 21. cikke (1) bekezdésének megfelelően biztosítani kell a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását.

29. A kérdést előterjesztő bíróság ez utóbbi értelmezéshez csatlakozik, és egyebekben fenntartja a 2021. november 2-i végzésében már elvégzett értékeléseket.

30. Hangsúlyozza, hogy a menekültügyi eljárás és kiadatási eljárás független egymástól. A 2011/95 és a 2013/32 irányelv nem tartalmaz olyan kifejezett rendelkezést, amely a menekült jogállást elismerő határozat kiadatási eljárás keretében fennálló kötőerejét szabályozná.

31. E kötőerő elismerése ezenfelül azt vonná maga után, hogy amennyiben a kiadatási eljárás során olyan új körülmények válnak ismertté, amelyek a kiadni kért személyt érintő politikai üldöztetés veszélyének eltérő értékelését teszik indokolttá, meg kellene várni, hogy azon tagállam hatósága, amelyben a menekült jogállást elismerték, adott esetben visszavonja e jogállást. Ez meghosszabbítaná a kiadatási eljárást, ami összeegyeztethetetlen lenne a gyorsítás elvével, amely különösen akkor alkalmazandó, ha az érintett személy kiadatási letartóztatásban van.

²⁰ A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben a 2011/95 irányelv 11., 12. és 14. cikkére, valamint a 2013/32 irányelv 44. és 45. cikkére hivatkozik.

32. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a büntetlenül maradás elkerülésére irányuló, a Bíróság által elismert²¹ jogszerű céllal összhangban van az, ha úgy tekinti, hogy a menekült jogállás valamely tagállam általi elismerése ellenére lehetséges a kiadni kért személy származási országába – egy harmadik országba – történő kiadatása, amennyiben ez a kiadatás nem sérti a nemzetközi jogot és az uniós jogot, különösen a Charta 18. cikkét és 19. cikkének (2) bekezdését. E tekintetben, bár a német jog kiadatás hiányában elméletileg lehetővé teszi a kiadni kért személy elleni büntetőeljárás indítását, ez az eljárás gyakorlatilag a Törökországban elkövetett cselekményekre vonatkozó bizonyítékok hiányában nem folytatható le, ami a kiadni kért személy büntetlenül maradását eredményezheti.

33. E körülmények között az Oberlandesgericht Hamm (hammi regionális felsőbbbíróság, Németország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2013/32 irányelvnek] a [2011/95 irányelv] 21. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 9. cikkének (2) és (3) bekezdését, hogy valamely személynek [...] valamely másik tagállam[ban] a Genfi Egyezmény értelmében vett menekültként való jogerős elismerése a nemzeti jognak az irányelvvel összhangban álló értelmezésére vonatkozó uniós jogi kötelezettség (az EUMSZ 288. cikk harmadik bekezdése, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése) alapján kötelező az ilyen személy kiadatása iránt megkeresett tagállam kiadatási eljárására nézve abban az értelemben, hogy ez szükségszerűen kizárja a személynek valamely harmadik ország vagy a származási ország részére történő kiadatását a menekültként való elismerés visszavonásáig vagy időtartamának lejártáig?”

34. A., a német és az olasz kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket.

35. 2023. június 12-én tárgyalás tartására került sor A., a német és az olasz kormány, valamint a Bizottság részvételével.

IV. Elemzés

36. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy tisztázza a nemzetközi védelemre vonatkozó uniós jogi szabályok és a tagállamok kiadatással kapcsolatos hatásköre közötti kapcsolatot. Pontosabban azt kell meghatározni, hogy milyen hatást gyakorol a valamely személy javára valamely tagállam által hozott, menekült jogállást elismerő határozat az e személlyel szemben egy másik tagállamban lefolytatott kiadatási eljárásra abban az esetben, ha a kiadatás iránti kérelem attól a harmadik országtól származik, amelyből az említett személy elmenekült. Kötelező erejű-e a kiadatás iránt megkeresett tagállami hatóságra nézve, amely folytán e hatóságot az értékelése során köti az ilyen határozat, vagy csak olyan tényezőnek minősül, amelyet az említett hatóságnak figyelembe kell vennie? Ha helyt adnak a kiadatási kérelemnek, ez azt jelenti-e, hogy a menekült jogállás előzetesen visszavonásra kerül? E bíróság e tekintetben a 2013/32 irányelv 9. cikkének (2) és (3) bekezdésére, valamint a 2011/95 irányelv 21. cikkének (1) bekezdésére hivatkozik, amelyeket álláspontom szerint ki kell egészíteni az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdésével, valamint a Charta 18. cikkével és 19. cikkének (2) bekezdésével.

²¹ E bíróság a 2020. április 2-i Ruska Federacija ítéletre (C-897/19 PPU, a továbbiakban: Ruska Federacija ítélet, EU:C:2020:262, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) hivatkozik.

37. Előzetesen emlékeztetek arra, hogy noha az Unió és az érintett harmadik állam, jelen esetben Törökország közötti ilyen tárgyú nemzetközi egyezmény hiányában a kiadatra vonatkozó szabályok a tagállamok hatáskörébe tartoznak, e tagállamok e hatáskörüket az uniós jog tiszteletben tartása mellett kötelesek gyakorolni.²²

38. Egyébiránt, mivel A. a nemzetközi védelemre vonatkozó másodlagos uniós jogi szabályoknak megfelelően Olaszországban menekült jogállást kapott, és ezt követően gyakorolta a szabad mozgáshoz és a menekült jogállást²³ számára elismerő tagállamtól eltérő tagállamban való tartózkodáshoz való jogát, az alapügyben szóban forgó helyzet az uniós jog hatálya alá tartozik. Ebből következik, hogy a Charta rendelkezéseit, különösen annak 18. cikkét és 19. cikkének (2) bekezdését alkalmazni kell az alapügyben szóban forgó kiadatás iránti kérelem vizsgálata keretében.

39. Amint az a menedéjogról szóló törvény 6. §-ából következik, az A. részére menekült jogállást elismerő olasz határozat nem bír kötelező erővel a Németországban lefolytatott kiadatási eljárás keretében, tehát nem vezethet automatikusan a kiadatás megtagadásához. Ugyanez lenne a helyzet akkor is, ha német hatóság menekült jogállást elismerő határozatáról lenne szó.

40. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy jelezze, ha az uniós jog alapján más kellene, hogy legyen a helyzet. Másként fogalmazva, úgy kell-e tekinteni, hogy az uniós jog arra kötelezi a tagállamokat, hogy megtagadják valamely személy kiadatását mindaddig, amíg az egy másik tagállam által elismert menekült jogállással rendelkezik?

41. A jelen eljárásban részt vevő felek és más érdekelték egyetértenek abban, hogy a valamely tagállamban menekült jogállást elismerő határozatnak fontos szerepet kell játszania egy másik tagállamban lefolytatott kiadatási eljárás keretében. Csak az ilyen határozatnak tulajdonítandó hatások pontos terjedelme vitás.

42. Azon kérdés megválaszolása érdekében, hogy a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által hozott határozat kötelező erővel bír-e egy másik tagállamban lefolytatott kiadatási eljárás keretében, tisztázni kell azokat a kötelezettségeket, amelyek ez utóbbi tagállamot az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetben terhelik.

43. Amint azt már korábban jeleztem, a Charta 18. cikkét és 19. cikkének (2) bekezdését alkalmazni kell az alapügyben szóban forgó kiadatás iránti kérelem vizsgálata keretében. Így a megkeresett tagállam feladata annak vizsgálata, hogy a kiadatás nem sérti-e a kiadni kért személy alapvető jogait, különösen az e rendelkezésekben említett jogokat.

44. A Charta 18. cikke értelmében „[a] [Genfi Egyezmény] rendelkezéseivel, valamint [a Szerződésekkel] összhangban a menedéjogot biztosítani kell”. Egyébiránt a Charta 19. cikkének (2) bekezdése szerint „[s]enki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a személy, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá”.

²² Lásd: Ruska Federacija ítélet (48. pont).

²³ A német kormány által a tárgyaláson előadottakból kitűnni látszik, hogy a 2011. május 11-i 2011/51/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2011. L 132., 1. o.) módosított, a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.; a továbbiakban: 2003/109 irányelv) szerinti huzamos tartózkodásról van szó. Ez utóbbi irányelv kiterjesztette a 2003/109 irányelv hatályát a nemzetközi védelemben részesülőkre.

45. A menedékjogot a Genfi Egyezmény 33. cikkének (1) bekezdésében foglalt visszaküldés tilalmának elve alapján kell biztosítani. Az uniós jogban ezt az elvet alapvető jogként a Chartának az ezen Egyezmény 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikke, valamint a Charta 19. cikkének (2) bekezdése biztosítja.²⁴ Az említett elv tiszteletben tartása a tagállamok számára a 2011/95 irányelv 21. cikkének (1) bekezdése alapján is kötelező. Amint arra az UNHCR rámutat, „[a] visszaküldés tilalmának elve, amely tiltja a menekültek olyan helyre történő kitoloncolását, ahol üldöztetés veszélyének vannak kitéve, a menekültek nemzetközi védelmét szolgáló rendszer sarokköve”.²⁵

46. A Bíróság a 2016. szeptember 6-i Petruhhin ítélete²⁶ óta következetesen azt állapította meg, hogy abban az esetben, ha a megkeresett tagállam valamely harmadik állam megkeresésére az uniós jog hatálya alá tartozó valamely személyt készül kiadni, e tagállamnak vizsgálnia kell, hogy a kiadatás nem fogja-e sérteni a Chartában és különösen annak 19. cikke (2) bekezdésében biztosított jogokat.²⁷ A tagállamok ugyanis nem toloncolhatnak, utasíthatnak vagy adhatnak ki egy külföldit akkor, ha megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy a célországban a Charta 4. cikkében és 19. cikkének (2) bekezdésében tiltott bánásmód elszenvedése valós veszélyének lesz kitéve, amely rendelkezések abszolút módon tiltják a kínzást és az embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést, bármi legyen is az érintett személy magatartása, és ugyanígy az olyan államba való kitoloncolást is, ahol az érintett személyt komolyan fenyegeti az a veszély, hogy ilyen bánásmódnak lesz kitéve.²⁸ Az uniós jog e tekintetben a menekülteknek a Genfi Egyezményben biztosítottnál szélesebb nemzetközi védelmét írja elő, amely Egyezmény a maga részéről a 33. cikkének (2) bekezdésében megjelölt helyzetekben megengedi a menekült visszaküldését olyan országba, ahol élete vagy szabadsága veszélyeztetve van.²⁹

47. A megkeresett tagállam feladata továbbá, hogy biztosítsa a Charta 18. cikkében rögzített jog tényleges gyakorlását.³⁰ Amíg a kiadni kért személy a menekültkénti minőségre hivatkozhat, amely minőséget a Bíróság szerint meg kell különböztetni a menekült jogállástól,³¹ e cikkel ellentétes az, hogy e személyt olyan országba adják ki, ahol üldöztetés veszélyének van kitéve.

48. Így a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes az, ha valamely tagállam egy másik tagállamban menekült jogállást kapott harmadik országbeli állampolgárt olyan országba ad ki, ahol komolyan és megalapozottan feltételezhető, hogy kiadatás esetén e személy a Charta 18. cikkével vagy 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód valós veszélyének lenne kitéve.³²

²⁴ Lásd különösen: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁵ Lásd: az UNHCR iránymutatása (8. pont).

²⁶ C-182/15, EU:C:2016:630.

²⁷ Lásd: 2016. szeptember 6-i Petruhhin ítélet (C-182/15, EU:C:2016:630, 60. pont); 2018. november 13-i Raugevicius ítélet (C-247/17, EU:C:2018:898, 49. pont); Ruska Federacija ítélet (63. és 64. pont); 2020. december 17-i Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Ukrajnába történő kiadatás) ítélet (C-398/19, EU:C:2020:1032, 45. pont); 2022. december 22-i Generalstaatsanwaltschaft München (Bosznia-Hercegovinába történő kiadatás) ítélet (C-237/21, EU:C:2022:1017, 55. pont).

²⁸ Lásd különösen: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

²⁹ Lásd különösen: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³⁰ Lásd ebben az értelemben: 2023. június 22-i Bizottság kontra Magyarország (Menedékjogi kérelmet megelőző szándéknyilatkozat) ítélet (C-823/21, EU:C:2023:504, 52. pont).

³¹ Lásd: 2019. május 14-i M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (C-391/16, C-77/17 és C-78/17, a továbbiakban: M és társai [Menekült jogállás visszavonása] ítélet, EU:C:2019:403). Erre a szempontokra az alábbiakban visszatérek.

³² Lásd analógia útján: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A kiadási eljárás keretében a visszaküldés tilalma elve tiszteletben tartásának vizsgálatát az indokolja, hogy a személy, akinek a kiadatását nem politikai bűncselekmény miatt kéri, politikai üldöztetésnek lehet kitéve, például akkor, ha a büntetőeljárás csupán ok vagy ürügy a menedékjog szempontjából releváns jellemzők miatti üldöztetéséhez.

49. Annak vizsgálata során, hogy tiszteletben tartották-e a visszaküldés tilalmának elvét, köti-e a megkeresett tagállamot egy másik tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat, amely folytán a szóban forgó személy kiadatását mindaddig kötelezően meg kell-e tagadnia, amíg e személy ilyen jogállással rendelkezik?

50. Két fő okból nem gondolom, hogy ez így lenne.

51. Elsősorban, mivel az uniós jog fejlődésének jelenlegi szakaszában nem írja elő a menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerését, számomra kizártnak tűnik, hogy a valamely tagállam által hozott ilyen típusú határozat egy másik tagállamban lefolytatott kiadási eljárás keretében kötelező erővel bírhatson (A. szakasz).

52. Másodsorban, a kiadási eljárás és a menekült jogállás visszavonására irányuló eljárás esetében két külön eljárásról van szó, így a kiadást nem lehet a kiadni kért személy menekült jogállásának előzetes visszavonásától függővé tenni, hanem az a visszaküldés tilalma elve tiszteletben tartásának önálló és naprakész, a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóság általi vizsgálatához kötött (B. szakasz).

53. Mindazonáltal a valamely tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat olyan különösen komoly tényezőnek minősül, amelyet a más tagállamban lefolytatott kiadási eljárás keretében figyelembe kell venni (C. szakasz). Úgy vélem továbbá, hogy ezt az eljárást az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében rögzített lojális együttműködés elvének tiszteletben tartásával kell lefolytatni a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belül a tagállamok által hozott határozatok koherenciájának biztosítása érdekében, ami azt feltételezi, hogy a kiadás, illetve a menekültügy tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságok között információcserére kerül sor (D. szakasz).

A. A menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése elvének hiányáról

54. Az a kérdés, hogy a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által hozott határozat kötelező erővel bír-e egy másik tagállamban lefolytatott kiadási eljárás keretében, szorosan kapcsolódik ahhoz a kérdéshez, hogy létezik-e a menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerésének elve, vagy sem.

55. A jelen ügyön kívül a Bíróságnak három másik, jelenleg folyamatban lévő ügyben³³ kell majd határoznia erről a kérdésről. Bár e három ügghöz képest a jelen ügy más összefüggésbe – a kiadás összefüggésébe – illeszkedik, a kölcsönös elismerés elve alapján mindhárom ügy azt a kérdést veti

³³ A Bundesrepublik Deutschland (A menekült jogállást elismerő határozat hatása) ügyről (C-753/22); az El Baheer ügyről (C-288/23) és a Cassen (C-551/23) ügyről van szó. E három ügyben olyan harmadik országok állampolgárainak vagy hontalan személyeknek a nemzetközi védelem iránti kérelméről van szó, akik egy másik tagállamban, nevezetesen a Görög Köztársaságban menekült jogállást kaptak. Ilyen helyzetben az a tagállam, amelyhez az új kérelmet benyújtják, élhetne a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt azon lehetőséggel, hogy e kérelmet elfogadhatatlannak minősítse amiatt, hogy a másik tagállam menekült jogállást biztosított. E lehetőséget azonban a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően ki kell zárni, ha komoly veszélye áll fenn annak, hogy az érintett e másik tagállamban a Charta 4. cikkével ellentétes embertelen és megálló bántalmazásnak lesz kitéve az ott fennálló előre látható életkörülmények miatt (lásd: 2019. március 19-i Ibrahim és társai ítélet [C-297/17, C-318/17, C-319/17 és C-438/17, EU:C:2019:219, 83–94. pont]; 2019. november 13-i Hamed és Omar végzés [C-540/17 és C-541/17, nem tették közzé, EU:C:2019:964, 34–36. pont]). Így azon tagállam illetékes hatósága, amelyhez az új kérelmet benyújtották, nem hivatkozhat a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontjára annak érdekében, hogy e kérelmet mint elfogadhatatlant elutasítsa. E hatóságnak tehát e kérelmet elfogadhatónak kell tekintenie, és arról érdemben kell határoznia. A kérdést előterjesztő bíróság ezen ügyek mindegyikében ezért azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a közös európai menekültügyi rendszer szabályai értelmében az említett hatóságnak el kell-e végeznie az új kérelem önálló vizsgálatát, vagy pedig el kell ismernie a kérelmező menekült jogállását, anélkül hogy megvizsgálná e védelem érdemi feltételeit, pusztán amiatt, hogy egy másik tagállam már megadta e jogállást e kérelmezőnek.

fel, hogy esetlegesen kötelező erővel bír-e valamely tagállamban a valamely másik tagállamban hozott, menekült jogállást elismerő határozat. A Bíróságot tehát ezekben az ügyekben annak tisztázására kéri, hogy milyen mozgástérrel rendelkezik a nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálatáért felelős hatóság, illetve a kiadatási kérelem vizsgálatáért felelős hatóság egy másik tagállam által korábban hozott, a menekült jogállást elismerő határozat fennállása esetén.

56. A tárgyaláson a Bíróság felhívta a feleket és az egyéb érdekeltet, hogy foglaljanak állást ezen kényes kérdéssel kapcsolatban.

57. A német kormányhoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy az uniós jog a fejlődésének jelenlegi szakaszában nem írja elő a menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerésének elvét.³⁴

58. Kétségtelen, hogy – amint azt lényegében az olasz kormány állította, amely támogatja az ilyen határozatok kölcsönös elismerését – tekinthető úgy, hogy a közös európai menekültügyi rendszer szelleme az ilyen elismerés mellett szól, ami azt jelenti, hogy a valamely tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozatnak kötelezőnek kellene lennie a többi tagállam hatóságaira nézve.

59. Az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdésének a) pontja ugyanis intézkedések megállapítását írja elő egy közös európai menekültügyi rendszer létrehozása céljából, amely magában foglalja az Unió egészén belül érvényes, egységes menekült jogállást a harmadik országok állampolgárai számára. Amint azt a 2011/95 irányelv (3) preambulumbekzdése megerősíti, e rendszer, amelynek mind ezen irányelv, mind pedig a 2013/32 irányelv a részét képezi, a Genfi Egyezmény teljes és mindenre kiterjedő alkalmazásán, valamint annak biztosításán alapul, hogy senkit ne küldjenek vissza oda, ahol ismét üldöztetésnek lenne kitéve.³⁵

60. Ezenfelül a közös európai menekültügyi rendszer a kölcsönös bizalom elvén alapul,³⁶ amely maga pedig a kölcsönös elismerés elvének alapját és feltételét képezi. A Bíróság szerint a kölcsönös bizalom elve a tagállamok mindegyikétől megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat.³⁷

61. Következésképpen, a közös európai menekültügyi rendszer összefüggésében vélelmezni kell, hogy a nemzetközi védelem kérelmezőivel kapcsolatos bánásmód minden tagállamban megfelel a Charta, a Genfi Egyezmény és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló

³⁴ E megállapítással kapcsolatban lásd különösen: a földközi-tengeri térségben kialakult helyzetről és a migrációval kapcsolatos átfogó uniós megközelítés szükségességéről szóló, 2016. április 12-i európai parlamenti állásfoglalás (2015/2095 [INI]), 39. pont. Lásd, az uniós jog erre vonatkozó fejlődését támogatva: European Council on Refugees and Exiles, *Protected across borders: Mutual recognition of asylum decisions in the EU – ECRE's assessment of legal provisions and practice on mutual recognition, and its recommendations for reforms to create a status „valid throughout the Union”*, 2016. Lásd még: Rasche, L., „Un nouveau départ dans la politique d’asile de l’UE”, elérhető a következő internetcímen: <https://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2020/10/7-MIGRATION-Rasche-FR.pdf>, 5. o. A menekült jogállást elismerő határozatok kölcsönös elismerése kétségkívül elválaszthatatlan az erre vonatkozó feltételek és eljárások további harmonizációjától, lásd e tekintetben: a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról, továbbá a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2011/109/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2016. július 13-án előterjesztett javaslat (COM(2016) 466 final).

³⁵ Lásd: M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (80. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³⁶ Lásd: 2022. február 22-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ítélet (C-483/20, EU:C:2022:103, 37. pont).

³⁷ Lásd különösen: 2022. február 22-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ítélet (C-483/20, EU:C:2022:103, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

egyezmény követelményeinek.³⁸ Ez az eset áll fenn különösen a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdése a) pontjának³⁹ alkalmazása során, amely az ezen irányelv által létrehozott közös menekültügyi eljárás keretében a kölcsönös bizalom elve kifejeződésének minősül.⁴⁰

62. Egyébiránt az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁴¹ megállapított szabályok szerint e kérelemről egyetlen tagállam határoz. Ezenkívül a közös európai menekültügyi rendszer előírja, hogy a kérelmek vizsgálatára nagyrészt ugyanazokat a szabályokat kell alkalmazni, függetlenül attól, hogy e vizsgálatért mely tagállam felelős.⁴² Rá kell mutatni arra is, hogy a 2011/95 irányelvnek az 1. cikkéből és (12) preambulumbekzdéséből kitűnő legfőbb célja annak biztosítása, hogy valamennyi tagállamban azonos feltételeket alkalmazzanak a nemzetközi védelemre valóban rászorulókat beazonosítására, valamint annak elősegítése, hogy e személyek valamennyi tagállamban hozzáférhessenek az ellátások egy minimális szintjéhez.⁴³

63. A közös szabályok és feltételek ezen alkalmazása természetes következményként a menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerése elvének létezését vonhatná maga után, ami azt jelentené, hogy az ilyen határozatoknak mindezen államok hatóságaira nézve kötelezőnek kellene lenniük. Ez tehát azzal a hatással járhatna, hogy megakadályozná az eljáró hatóságot abban, hogy eltérjen attól a következtetéstől, amelyre az a hatóság jutott, amely korábban egy másik tagállamban menekült jogállást biztosított valamely személy számára. Ez azzal a hatással is járhatna, hogy megakadályozná, hogy a kiadatás iránti kérelem tárgyában eljáró hatóság helyt adjon e kérelemnek, mivel az alapul szolgáló elgondolás az, hogy e hatóság azáltal, hogy engedélyezi egy olyan személy kiadását, akinek egy másik tagállamban menekült jogállást biztosítottak, *de facto* megfosztja e személyt ettől a jogállástól.

64. Márpedig meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdésének a) pontja által elérni kívánt célt, vagyis a harmadik országok állampolgárai számára az Unió egészén belül érvényes, egységes menekült jogállás biztosítását még nem konkretizálta teljes mértékben azáltal, hogy előírta volna a menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerésének elvét, és pontosította volna ezen elv végrehajtásának részletes szabályait. Az elsődleges uniós jog így a közös európai menekültügyi rendszer fokozatos létrehozását írja elő, amelyre szakaszokban kell, hogy sor kerüljön, és amelynek hosszú távon kell az Unió egész területén érvényes egységes menekült jogálláshoz vezetnie.⁴⁴ Amint azt a német

³⁸ Az egyezményt 1950. november 4-én, Rómában írták alá.

³⁹ Emlékeztetek arra, hogy e rendelkezés értelmében valamely tagállam elfogadhatatlannak minősítheti a nemzetközi védelem iránti kérelmet, ha a kérelmező részére más tagállam már ilyen védelmet biztosított.

⁴⁰ Lásd különösen: 2022. február 22-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ítélet (C-483/20, EU:C:2022:103, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴¹ HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.

⁴² Lásd ebben az értelemben: 2013. december 10-i Abdullahi ítélet (C-394/12, EU:C:2013:813, 54. és 55. pont). Amint azt a Bíróság ebben az ítéletben megállapította, „a menedékgjog iránti kérelmekre alkalmazandó szabályok uniós szinten nagyrészt harmonizálásra kerültek, többek között legutóbb a 2011/95 és a 2013/32 irányelv által” (54. pont). Ebből a Bíróság szerint az következik, hogy „valamely menedékkérő kérelmét nagyrészt ugyanazon szabályok szerint fogják megvizsgálni, függetlenül attól, hogy [...] melyik a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam” (55. pont).

⁴³ Lásd: 2023. július 6-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Különösen súlyos bűncselekmény) ítélet (C-402/22, EU:C:2023:543, 36. pont); 2023. július 6-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (C-8/22, EU:C:2023:542, 42. pont).

⁴⁴ Lásd különösen a 604/2013 rendelet (6) preambulumbekzdését, a 2011/95 irányelv (7) és (9)–(11) preambulumbekzdését, valamint a 2013/32 irányelv (4) és (12) preambulumbekzdését.

kormány és a Bizottság előadta, a közös európai menekültügyi rendszer fokozatosan kerül kiépítésre, és kizárólag az uniós jogalkotó dönthet úgy, hogy adott esetben határokon átnyúló kötelező erővel ruházza fel a menekült jogállást elismerő határozatokat.

65. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy bár a kölcsönös bizalom a tagállamok illetékes hatóságai által a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség keretében elfogadott határozatok kölcsönös elismerésének szükséges alapja, ez a bizalom azonban nem elegendő, ha nem kíséri az elsődleges jogban szereplő kifejezett előírás vagy az uniós jogalkotó arra irányuló kifejezett szándéka, hogy ilyen elismerést írjon elő a tagállamok számára. E tekintetben a 2011/95 és a 2013/32 irányelvben nem látok a nemzetközi védelmet megadó határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerésének elvére való kifejezett hivatkozást. Megjegyzem továbbá, hogy amennyiben e jogalkotó a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség körébe tartozó valamely területen ilyen elvet kíván rögzíteni, ezt kifejezett módon teszi meg.⁴⁵

66. Rámutatok egyébiránt, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága is megállapítja a menekültügyi határozatok kölcsönös elismerésének nem automatikus jellegét.⁴⁶

67. A fentiekből véleményem szerint az következik, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem tárgyában eljáró tagállami hatóságot, amely úgy dönt, hogy nem él a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontjában számára biztosított azon lehetőséggel, hogy az ilyen kérelmet elfogadhatatlannak minősítse, ha egy másik tagállam nemzetközi védelmet biztosított,⁴⁷ nem köti egy másik tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat. E hatóságnak tehát a 2011/95 és a 2013/32 irányelv rendelkezéseinek megfelelően érdemben meg kell vizsgálnia e kérelmet, és ellenőriznie kell, hogy a kérelmező teljesíti-e az ezen védelem megadására vonatkozó anyagi jogi feltételeket, oly módon, hogy önálló vizsgálatot folytat, amelynek eredményét nem határozhatja meg előre a menekült jogállást elismerő, egy másik tagállam által korábban hozott határozat. A 2011/95 irányelv vagy a 2013/32 irányelv egyetlen rendelkezése sem kötelezi ugyanis a tagállamokat arra, hogy valamely személy számára pusztán azon az alapon menekült jogállást biztosítsanak, hogy egy másik tagállam e személy számára már megadta e jogállást.

⁴⁵ Lásd például a harmadik országok állampolgárainak kitoloncolásáról hozott határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2001. május 28-i 2001/40/EK tanácsi irányelvet (HL 2001. L 149., 34. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 107. o.), amelynek – az 1. cikkének (1) bekezdése szerint – az a célja, „hogy lehetővé tegye az olyan kitoloncolási határozat elismerését, amelyet valamely tagállam [...] illetékes hatósága hozott harmadik országnak egy másik tagállam [...] területén tartózkodó állampolgára ellen”. Egyébiránt a büntetőjog területén az a szabály, amely szerint a tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján hajtanak végre, nem csupán a kölcsönös bizalom elvéből következik, hanem arra az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.) 1. cikkének (2) bekezdése kifejezetten is hivatkozik.

⁴⁶ Így például a 2020. december 10-i Shiksaitov kontra Szlovákia ítéletében (CE:ECHR:2020:1210JUD005675116, 68–75. §) e Bíróság a kérelmező azon érvére, amely szerint fogva tartása jogellenes, mivel a Svédországban megszerzett menekült jogállására tekintettel a szlovák hatóságok nem hozhattak volna kiadási intézkedést vele szemben, azt válaszolja, hogy e hatóságokat nem kötötte e jogállás megadása, amelyet többek között valamely kizáró ok esetleges alkalmazhatóságára tekintettel felülvizsgálhattak.

⁴⁷ Ezen irányelv 33. cikkének (1) bekezdése – a 2013/32 irányelv (43) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezve, amely kimondja, hogy a tagállamok főszabály szerint minden kérelmet érdemben vizsgálnak meg – kivételt ír elő, amely az említett irányelv 33. cikkének (2) bekezdésében szereplő elfogadhatatlansági okok kimerítő felsorolásában konkretizálódik, lásd: az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUA), *Judicial analysis: Asylum procedures and the principle of non-refoulement*, 2018, 113. o. A Bíróság szerint a kérelem elfogadhatatlannak minősítésére vonatkozó, a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján fennálló lehetőséget különösen a kölcsönös bizalom elvének jelentősége magyarázza, amely elvnek ez a rendelkezés a kifejeződése, lásd: 2022. február 22-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ítélet (C-483/20, EU:C:2022:103, 29. és 37. pont); 2022. augusztus 1-jei Bundesrepublik Deutschland (Menekülteknek a fogadó államon kívül született gyermeke) ítélet (C-720/20, EU:C:2022:603, 50. pont). Ez eltérést jelent a tagállamok azon kötelezettségétől, hogy érdemben vizsgáljanak meg valamennyi nemzetközi védelem iránti kérelmet, lásd e tekintetben: 2022. február 22-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ítélet (C-483/20, EU:C:2022:103, 24. és 25. pont); Pikamäe főtanácsnok Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ügyre vonatkozó indítványa (C-483/20, EU:C:2021:780, 63. pont).

68. Véleményem szerint ugyanezt a következtetést kell levonni akkor is, ha valamely tagállam a 2019. március 19-i Ibrahim és társai ítéletből⁴⁸ eredő ítélkezési gyakorlat alapján nem hivatkozhat a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt azon lehetőségre, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmet elfogadhatatlannak minősítse.⁴⁹ E tekintetben megjegyzem, hogy sem ez az irányelv, sem pedig a 2011/95 irányelv nem ír elő a tagállamoknak a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására vonatkozó kötelezettségétől való eltérést azon az alapon, hogy egy másik tagállam egy személy számára menekült jogállást biztosított, amennyiben e kérelem nem tekinthető elfogadhatatlannak.

69. Ez a megoldás összhangban áll azzal a szabállyal, amely szerint a menekült jogállás elismerésére vagy a kiegészítő védelem biztosítására a nemzetközi védelem szükségességének egyedi, teljes körű és naprakész vizsgálatát követően kerül sor. A 2011/95 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének második mondatából, valamint a 2013/32 irányelv 10. cikkének (2) és (3) bekezdéséből ugyanis az következik, hogy a tagállam a kérelmező közreműködésével, egyénileg, tárgyilagos és pártatlan módon, pontos és naprakész információk alapján elvégzi a kérelem megfelelő vizsgálatát. Amennyiben e vizsgálat arra az eredményre jut, hogy a kérelmező megfelel az uniós jog által annak érdekében megállapított minimumszabályoknak, hogy menekült jogállásban vagy kiegészítő védelemben részesüljön, amennyiben teljesíti a 2011/95 irányelv II. és III. fejezetében, illetve a II. és V. fejezetében előírt feltételeket, a tagállamoknak ezen irányelv 13. és 18. cikkére tekintettel és az ezen irányelvben előírt kizáró okokra figyelemmel a kért nemzetközi védelmet el kell ismerniük. E tekintetben nem rendelkeznek mérlegelési jogkörrel.⁵⁰ Ezenkívül a menekült jogállást a 2011/95 irányelv (12) preambulumbekkezdésében foglaltaknak megfelelően azon személyeknek szánják, akik „a nemzetközi védelemre valóban rászorul[nak]”.

70. A fentiekből következik, hogy azon tagállam hatóságai, amelyben nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtottak be, nem kötelesek elismerni a kérelmező menekült jogállását anélkül, hogy e kérelmet érdemben megvizsgálják annak ellenőrzése céljából, hogy teljesülnek-e a nemzetközi védelem megadásának a 2011/95 irányelvben meghatározott anyagi jogi feltételei.

71. Ezt az értelmezést alátámasztja a másodlagos migráció korlátozására irányuló cél⁵¹ is, mivel e migrációt ösztönözhetné, ha az egyik tagállamban nemzetközi védelemben részesülő személyek számíthatnának arra, hogy a számukra e védelmet elismerő határozat a többi tagállam hatóságaira nézve is kötelező erővel bír.

72. Hozzáteszem, hogy a 2011/95 irányelv 3. cikkében a tagállamok számára biztosított azon lehetőség, hogy az ezen irányelvben előírt feltételeknél kedvezőbb feltételek mellett vizsgálják meg a nemzetközi védelem iránti kérelmeket és ismerjék el a menekült jogállást, összeegyeztethetetlennek tűnhet az e jogállást elismerő határozatok kölcsönös elismerésének

⁴⁸ C-297/17, C-318/17, C-319/17 és C-438/17, EU:C:2019:219, 83–94. pont.

⁴⁹ Lásd: Pikamäe főtanácsnok Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (A család egysége – Már megadott védelem) ügyre vonatkozó indítványa (C-483/20, EU:C:2021:780, 64. pont). Ugyanakkor úgy vélem, hogy – amint azt a kiadási eljárással összefüggésben az alábbiakban ki fogom fejteni – a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által közös kritériumok alapján hozott határozat az üldöztetés veszélyére utaló különösen komoly valószínűsítő körülménynek minősül, tehát azt az újonnan eljáró hatóságnak ezen oknál fogva és a kölcsönös bizalom szellemében figyelembe kell vennie.

⁵⁰ Lásd ebben az értelemben: 2019. július 29-i Toubarov ítélet (C-556/17, EU:C:2019:626, 50. pont).

⁵¹ Lásd a 2011/95 irányelv (13) preambulumbekkezdését és a 2013/32 irányelv (13) preambulumbekkezdését. E célt illetően lásd különösen: 2020. december 10-i Minister for Justice and Equality (Nemzetközi védelem iránti kérelem Írországban) ítélet (C-616/19, EU:C:2020:1010, 51. és 52. pont).

fennállásával.⁵² Amint arra a német kormány a tárgyaláson rámutatott, ha elfogadnánk, hogy a menedékjog tárgyában hozott kedvező határozatot a többi tagállamnak is el kell ismernie, az e határozatot meghozó tagállam rákényszeríthetné a kedvezőbb rendelkezéseit a többi tagállamra.

73. Mindezen tényezők alapján tehát úgy vélem, hogy az uniós jog a fejlődésének jelenlegi szakaszában nem írja elő a menekült jogállást elismerő határozatok tagállamok közötti kölcsönös elismerését. Ebből következik, hogy a tagállam által hozott ilyen határozat nem lehet kötelező erejű valamely másik tagállam eljáró hatóságaira nézve.

74. Márpedig úgy vélem, hogy ha egy tagállam olyan hatóságát, amely hatáskörrel rendelkezik a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálására egy olyan személy tekintetében, aki egy másik tagállamban már menekült jogállást kapott, az e jogállást elismerő határozat kötelező erejének hiánya miatt nem köti az utóbbi tagállam értékelése, akkor ez az uniós jog alapján nem lehet másként a kiadatási kérelem megvizsgálására hatáskörrel rendelkező hatóságot illetően sem. Az uniós jog jelenlegi állása szerint tehát nem létezik olyan automatizmus sem, amely pusztán azon az alapon, hogy valamely harmadik országbeli állampolgár egy másik tagállamban menekült jogállást kapott, megtiltaná valamely tagállam számára, hogy e harmadik országbeli állampolgárt kiadja a származási országába.

75. Ami közelebbről azt a kérdést illeti, hogy a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által hozott határozat kötelező erővel bír-e egy másik tagállamban lefolytatott kiadatási eljárás keretében, a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésében említett másodlagos uniós jogi rendelkezések véleményem szerint nem teszik lehetővé eltérő álláspont elfogadását. E rendelkezések egyike sem rögzíti és nem is zárja ki ugyanis kifejezetten ezt a kötelező erőt.

76. E bíróság így a 2013/32 irányelv 9. cikkére hivatkozik, amelynek (1) bekezdése biztosítja a nemzetközi védelmet kérelmező számára a kérelmének vizsgálatára irányuló eljárás alatt a tagállamban maradás jogát. Ezen irányelv 9. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az ott említett esetekben, többek között a kérelmező harmadik állam részére történő kiadása esetén e jog alól kivételt tegyenek. E kiadatásnak az említett irányelv 9. cikke (3) bekezdésének megfelelően az a feltétele, hogy az érintett tagállam hatóságai megbizonyosodjanak afelől, hogy a kiadatási határozat nem okoz az adott tagállam nemzetközi és uniós kötelezettségeit sértő közvetlen vagy közvetett visszaküldést (*refoulement*).

77. Megjegyzem, hogy e rendelkezések kizárólag a nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálatára irányuló eljárás során történő kiadatás esetére vonatkoznak, de nem szabályozzák az e védelem valamely tagállam általi megadása után történő kiadatás esetét. Véleményem szerint tehát ebből nem lehet a menekült jogállást elismerő határozat kiadatási eljárás keretében fennálló kötelező ereje mellett vagy ellen szóló következtetést levonni. A 2013/32 irányelv 9. cikkének (2) és (3) bekezdése a valamely tagállamban a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálása alatti maradáshoz való jog alóli kivételt ír elő, azzal a feltétellel, hogy tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét. Ez nem értelmezhető úgy, hogy a nemzetközi védelem megadását követően nem kerülhet sor kiadatásra. Másként fogalmazva, amint arra a német kormány helyesen rámutat, a folyamatban lévő menekültügyi eljárás alatt történő kiadatás kifejezett lehetőségéből nem lehet arra következtetni, hogy a nemzetközi védelmet megadó határozat elfogadását követően kizárt a

⁵² E tekintetben a 2011/95 irányelv 3. cikke értelmében „[a] tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, illetve kiegészítő védelemre jogosult személynek, valamint a nemzetközi védelem tartalmának meghatározására, amennyiben e vonatkozó szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvel”. Ezenfelül a 2013/32 irányelv 5. cikke szerint „[a] tagállamok a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó eljárások tekintetében kedvezőbb szabályozást léptethetnek hatályba, vagy tarthatnak hatályban, amennyiben ezek a szabályok ezen irányelvvel összeegyeztethetőek”.

kiadatás. Ráadásul az a tény, hogy az uniós jogalkotó a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvnek⁵³ a 2013/32 irányelvvel történt átdolgozása során nem foglalkozott ezzel a kérdéssel, arra utal, hogy a kiadást illetően nem állt szándékában szabályozni a menekültügyi eljárás lezárását követő időszakot.

78. Ezen irányelv 9. cikke (2) és (3) bekezdésének együttes értelmezése alapján megállapítható, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személynek a származási országba történő kiadatására nem kerülhet sor előzetes érdemi vizsgálati eljárás nélkül.⁵⁴ Az egyetlen, a jelen eljárás keretében hasznos szempont, amely ezen – a jelen esetben csupán a Charta 18. cikkéből és 19. cikkének (2) bekezdéséből már levezethető kötelezettséget pontosító – rendelkezésekből levezethető, ennél fogva az, hogy a kiadatás mindenekelőtt a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartásához kötött.

79. Ezt az elvet egyébiránt a 2011/95 irányelv 21. cikkének (1) bekezdése is kimondja, amelyet az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésében a kérdést előterjesztő bíróság is említ. Márpedig e rendelkezésből sem következik kifejezetten, hogy a valamely tagállam által hozott, menekült jogállást elismerő határozat kötelező erővel bírna egy másik tagállamban lefolytatott kiadati eljárás keretében.

80. Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy a 2011/95 és a 2013/32 irányelv nem tartalmaz a nemzetközi védelmet nyújtó tagállamba történő visszafogadásra vonatkozó olyan mechanizmust, mint amelyet a 2003/109 irányelv 12. cikkének (3a) és (3b) bekezdése előír, amennyiben a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárral szemben a számára e védelmet biztosító tagállamtól eltérő tagállamban kiutasítási határozatot hoznak. E rendelkezések – amelyek célja ezen irányelv (10) preambulumbekzdése szerint az olyan nemzetközi védelmet élvező személynek, aki valamely tagállamban „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást szerzett, a visszaküldés elleni védelme, amennyiben e személlyel szemben az említett irányelvben meghatározott indokok egyike alapján kiutasítási határozatot hoztak – nem a kiadatás iránti kérelem jelentette sajátos helyzetet hivatottak szabályozni. Azokra tehát nem lehet hivatkozni annak alátámasztása érdekében, hogy a menekült jogállás valamely tagállam által harmadik országbeli állampolgár számára történő elismerésének főszabály szerint ki kell zárnia, hogy egy másik tagállam helyt adhasson az ezen állampolgár e harmadik ország részére történő kiadatása iránti kérelemnek mindaddig, amíg a kiadni kért személy rendelkezik e jogállással.

81. Azt, hogy a valamely tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat egy másik tagállamban lefolytatott kiadati eljárás keretében nem rendelkezik kötelező erővel, megerősíti az a megállapítás, amely szerint ez az eljárás és a menekült jogállás visszavonására irányuló eljárás két külön eljárás, így a kiadatás nem tehető függővé a kiadni kért személy menekült jogállásának előzetes visszavonásától.

⁵³ HL 2005. L 326., 13. o.; helyesbítés: HL 2006. L 236., 35. o.

⁵⁴ Lásd: EUAA, *Judicial analysis: Asylum procedures and the principle of non-refoulement*, i. m., 82. o.

B. A kiadatási eljárás és a menekült jogállás visszavonására irányuló eljárás két külön eljárás: a kiadatás tehát nem függ a menekült jogállás előzetes visszavonásától

82. Az olasz kormány lényegében azt állítja, hogy a valamely másik tagállamban menekült jogállással rendelkező személynek egy tagállam általi kiadatása e jogállás *de facto* visszavonásának és az e tekintetben a 2011/95 irányelvben előírt szabályok megkerülésének minősül. Az ilyen kiadatás tehát az említett jogállás előzetes visszavonásától függ.

83. A 2011/95 irányelv 11., 12. és 14. cikke rögzíti a menekült jogállás megszűnésére, elismerésének kizárására, valamint az azt elismerő tagállam általi visszavonására, megszüntetésére, illetve megújításának megtagadására vonatkozó szabályokat. Az e kormány által képviselt álláspont szerint úgy tekinthető, hogy a menekült kiadása *de facto* az e jogálláshoz kapcsolódó védelem megszűnését vonja maga után. Ha valamely tagállam illetékes hatósága engedélyezhetné egy másik tagállamban ekként elismert menekült kiadatását azon az alapon, hogy a származás szerinti harmadik államban nem vagy már nem áll fenn az üldöztetés veszélye, akkor ténylegesen e másik tagállam illetékes hatóságainak helyébe lépne.

84. Ebből következik, hogy a kiadatási kérelemről határozó hatóság nem adhat helyt e kérelemnek azt megelőzően, hogy a nemzetközi védelmet elismerő tagállam illetékes hatóságánál elérte volna, hogy az visszavonja ezt a védelmet.

85. A Bíróság előtt mind a német kormány, mind a Bizottság – véleményem szerint helyesen – a menekült minőség és a menekült jogállás közötti különbségtételre helyezte a hangsúlyt. Különösen azt hangsúlyozták, hogy a menekült jogállás elvesztése nem feltétlenül jár együtt a menekült minőség elvesztésével.

86. E tekintetben rá kell mutatni, hogy a 2011/95 irányelv szerint a menekült jogállás elismerése – amint az ezen irányelv (21) preambulumbekzdéséből kitűnik – a menekültnek minősülést illetően deklaratív, nem pedig konstitutív aktus.⁵⁵ Ily módon a 2011/95 irányelvvel bevezetett rendszerben az a harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy, aki esetében teljesülnek az ezen irányelv III. fejezetében szereplő anyagi jogi feltételek, pusztán emiatt minősül az említett irányelv 2. cikkének d) pontja és a Genfi Egyezmény 1. cikkének A. szakasza értelmében vett menekültnek.⁵⁶ Az e rendelkezések értelmében vett „menekültnek” minősülés tehát nem függ e minősülésnek a 2011/95 irányelv 2. cikkének – az irányelv 13. cikkével összefüggésben értelmezett – e) pontja értelmében vett „menekült jogállás” megadása révén történő hivatalos elismerésétől.⁵⁷

87. A menekült jogállás és a menekültnek minősülés e megkülönböztetésének egy következményeként az a körülmény, hogy az érintett személy a 2011/95 irányelv 14. cikkének (4) és (5) bekezdésében említett valamely olyan esetben tartozik, amelyben a tagállamok visszavonhatják a menekült jogállást vagy megtagadhatják annak elismerését, nem jelenti azt, hogy esetében már nem teljesülnek a származási országában az üldöztetéstől való megalapozott félelem fennállásával kapcsolatos azon anyagi jogi feltételek, amelyekről a menekültnek minősülés függ.⁵⁸ Ennélfogva a menekült jogállás visszavonása vagy e jogállás elismerésének megtagadása nem jár azzal a hatással, hogy többé nem minősül a Genfi Egyezmény 1. cikkének A. szakasza értelmében vett menekültnek az az érintett harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan

⁵⁵ Lásd: M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (85. pont).

⁵⁶ Lásd: M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (86. pont).

⁵⁷ Lásd: M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (92. pont).

⁵⁸ Lásd: M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (98. pont).

személy, aki esetében teljesülnek az ezen irányelv 2. cikkének – az irányelv III. fejezetében szereplő rendelkezésekkel összefüggésben értelmezett – d) pontjában található anyagi jogi feltételek, ekként pedig, hogy kizárják őt abból a nemzetközi védelemből, amelynek az ezen Egyezményvel összhangban való biztosítását a Charta 18. cikke előírja.⁵⁹

88. Meg kell különböztetni továbbá azt az eljárást, amely ahhoz vezethet, hogy valamely tagállam a menekült jogállást visszavonja, illetve azt az eljárást, amely a visszaküldés tilalma elvének a kitoloncolási eljárás keretében történő tiszteletben tartásának értékelésére irányul. Így az uniós jognak megfelelően a hatáskörrel rendelkező hatóság jogosult lehet arra, hogy visszavonja a harmadik országbeli állampolgárnak biztosított menekült jogállást, ugyanakkor azonban nem feltétlenül jogosult arra, hogy őt a származási országába kitoloncolja.⁶⁰ Ebből a Bíróság szerint az következik, hogy nem tekinthető úgy, hogy a menekült jogállásnak a 2011/95 irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontja szerinti visszavonása azzal járna, hogy állást kell foglalni arra a külön kérdésre vonatkozóan, hogy ez a személy kiutasítható-e származási országába.⁶¹ Ezért az érintett harmadik országbeli állampolgár származási országába való esetleges visszatérésének az érintett harmadik országbeli állampolgárt érintő következményeit nem a menekült jogállás visszavonásáról szóló határozat meghozatalakor kell figyelembe venni, hanem adott esetben akkor, amikor a hatáskörrel rendelkező hatóság az ezen harmadik országbeli állampolgárt érintően kiutasítási határozatot kíván hozni.⁶²

89. Amit a Bíróság így a menekült jogállás 2011/95 irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontjában előírt visszavonása és a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁶³ szerinti kiutasítási határozat kapcsán megállapított, véleményem szerint kiterjeszthető az e jogállás visszavonásának más eseteire is, így azokra, amelyek a 2011/95 irányelv 14. cikkének (3) bekezdésében szerepelnek, amely bekezdés a) pontja kifejezetten arra az esetre vonatkozik, amikor az érintett személy menekültként való elismerését a 12. cikkel összhangban ki kellett volna zárni, illetve az érintett személy menekültként való elismerése a 12. cikkel összhangban kizárt, valamint a kiadatás területére.

90. Az ily módon egyrészt a menekült jogállás visszavonásához vezető eljárás, másrészt pedig a kiadatásnak a visszaküldés tilalma elvével való összeegyeztethetőségének vizsgálatára irányuló eljárás közötti különbségtétel véleményem szerint azt vonja maga után, hogy az, hogy a kiadatási kérelemnek helyt adjanak, nem tehető függővé a kiadni kért személy menekült jogállásának

⁵⁹ Lásd: M és társai (Menekült jogállás visszavonása) ítélet (100. pont).

⁶⁰ A menekült jogállásnak a 2011/95 irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontja alapján történő visszavonását illetően lásd: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (39. pont).

⁶¹ A menekült jogállásnak a 2011/95 irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontja alapján történő visszavonását illetően lásd különösen: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁶² Lásd: Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (42. pont).

⁶³ HL 2008. L 348., 98. o.

előzetes visszavonásától. Ez kiegészíthető a kiadási kérelem gyors elbírálásának követelményével, amely összeegyeztethetetlennek tűnhet a menekült jogállás előzetes visszavonására irányuló eljárás megindításával.⁶⁴

91. Ebből következik, hogy nem a menekült jogállás mint olyan védi az azzal rendelkező személyt a kiadással szemben, hanem a visszaküldés tilalmának elve, amelyet – különböző formákban – a Charta 18. cikke és 19. cikkének (2) bekezdése rögzít.

92. Így lehetséges, hogy a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező tagállami hatóság úgy dönt, hogy a kiadni kért személy kiadását elrendelő határozatot hoz, jóllehet az e személyt egy másik tagállamban megillető menekült jogállást az azt megadó hatóság nem vonta vissza. Amennyiben a visszaküldés tilalmának elvét tiszteletben tartják, az ilyen jogállás megőrzése az uniós jog jelenlegi állapotában nem járhat azzal a hatással, hogy megakadályozzon valamely hatóságot abban, hogy a szóban forgó személyt kiadja, mivel e hatóság ellenkező esetben megsértené az európai kiadási egyezmény alapján őt terhelő kötelezettségeket.

93. Az olasz kormány által a jelen eljárásban állítottakkal ellentétben, amikor a megkeresett tagállam hatósága úgy dönt, hogy helyt ad egy másik tagállamban menekült jogállást szerzett személyre vonatkozó kiadási kérelemnek, különösen amennyiben úgy ítéli meg, hogy e személy kiadása nem ellentétes a visszaküldés tilalmának elvével, e hatóság nem lép az e jogállás visszavonására a másik tagállamban hatáskörrel rendelkező hatóság helyébe. Kizárólag ez utóbbi jogosult ugyanis arra, hogy adott esetben a 2011/95 irányelv 11., 12. és 14. cikke alapján a menekült jogállás megszűnéséről vagy visszavonásáról határozzon. A menekült jogállást elismerő tagállamnak kell tehát levonnia a kiadási kérelemben szereplő, valamint a kiadási eljárás keretében összegyűjtött elemekből az e jogállás megőrzésére vagy elvesztésére vonatkozó következményeket.

94. Ennélfogva nem áll fenn az e cikkeken előírt szabályok megkerülésének veszélye, mivel – amint azt a német kormány és a Bizottság helyesen hangsúlyozta – a menekültügyi és kiadási eljárás egymástól független és egymástól elkülönül. Eltérő célokat követnek, és a tagállamokon belül eltérő hatóságok folytatják le azokat. A kiadási eljárás keretében az illetékes hatóság nem határoz a menekült jogállás elismeréséről vagy visszavonásáról. Elkülönülő eljárási keretek között azt értékeli, hogy fennállnak-e kiadási akadályok, így például annak veszélye, hogy egy nem politikai bűncselekmény miatt a kiadási kérelmet azzal a céllal terjesztették elő, hogy egy személy ellen többek között politikai meggyőződése miatt büntetőeljárást folytassanak vagy büntetést szabjanak ki, vagy hogy e személy helyzete ezen ok miatt súlyosabbá válik.

95. Ezen elkülönülő eljárási keretek között a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságnak el kell végeznie a visszaküldés tilalma elve tiszteletben tartásának önálló és naprakész vizsgálatát. Ugyanis, még ha egy másik tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat nem is kötelező erejű a kiadás iránti kérelem vizsgálatáért más tagállamban felelős hatóságokra nézve, a kiadási eljárást ugyanakkor a Charta 18. cikkében és 19. cikkének (2) bekezdésében rögzített menedékjog tiszteletben tartásával kell lefolytatni. Az alapügyben a kiadni kért személyt mind az európai kiadási egyezmény 3. cikkének (1) és (2) bekezdése, mind

⁶⁴ Lásd: Forteau, M., és Laly-Chevalier, C., „Les problèmes d’articulation des procédures d’asile, d’extradition et d’entraide judiciaire pénale”, in: Chetail, V., és Laly-Chevalier, C., *Asile et extradition – Théorie et pratique de l’exclusion du statut de réfugié*, i. m., 145–203. o., különösen a 162. o., akik példaként a kanadai Supreme Court (legfelsőbb bíróság) egy ítéletére hivatkoznak: *Németh kontra Canada*, 2010 CSC 56, 30. §. Ennélfogva nem fogadható el az olasz kormány által képviselt azon értelmezés, amely szerint a lojális együttműködés elve alapján a kiadási kérelemről határozó hatóságnak tájékoztatnia kell a menekült jogállást elismerő tagállam illetékes hatóságát e kérelemről, és észszerű határidőt kell biztosítania számára annak meghatározására, hogy vissza kell-e vonni a menekült jogállást, vagy sem.

pedig az IRG 6. §-ának (2) bekezdése alapján megillető jogi biztosítékok e tekintetben szoros kapcsolatban állnak a visszaküldés tilalmának elvével.⁶⁵ A kiadatásról tehát csak akkor lehet határozni, ha a nemzetközi védelem szükségessége megszűnt. A kiadási jog azáltal, hogy biztosítja a kiadni kért személy visszaküldéssel szembeni védelmét, nem csupán a „megtorlás joga”,⁶⁶ hanem a menekültjoghhoz hasonlóan a „védelem joga” is.

96. Így az, hogy a korábban elismert menekült jogállás a kiadási kérelemről való döntés időpontjában még hatályos-e, vagy sem, nem változtat az e kérelem elbírálásáért felelős hatóság azon kötelezettségén, hogy meg kell vizsgálnia, hogy a visszaküldés tilalmának elve kizárja-e a kiadni kért személy kiadását, vagy sem. Másként fogalmazva, ezen elv tiszteletben tartásának ellenőrzése önálló jellegű, és a kiadási kérelem elbírálásáért felelős hatóság hatáskörébe tartozik, továbbá e hatóság ettől nem tekinthet el, a menekült jogállás előzetes visszavonásának esetében sem.⁶⁷

97. Hozzáteszem, hogy mivel a kiadási kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező tagállami hatóság köteles önálló és naprakész vizsgálatot lefolytatni a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartására vonatkozóan, ez számomra összeegyeztethetetlennek tűnik egy másik tagállam hatósága által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat kötelező jellegével. Az ilyen kötelező jelleg ugyanis megszüntetné a mérlegelési jogkört, amellyel a kiadás területén hatáskörrel rendelkező hatóságnak rendelkeznie kell. Egyébiránt a visszaküldés tilalma elve tiszteletben tartásának naprakész értékelése nem lenne lehetséges, ha e hatóságot kötné egy másik tagállam menekültügyi hatósága által korábban, olykor több évvel korábban végzett értékelés. Azt is szem előtt kell tartani, hogy a kiadási kérelemből olyan új körülmények is kitűnhetnek, amelyek indokolhatják a kiadni kért személy üldöztetése veszélyének eltérő értékelését.

98. Mindemellett vitathatatlanul kapcsolat áll fenn egyrészt a kiadási eljárás – amelynek keretében meg kell vizsgálni, hogy a Charta 18. cikke és 19. cikkének (2) bekezdése nem zárja-e ki a kiadni kért személy származási országa részére történő kiadását –, másrészt pedig az ugyanezen személy menekült jogállásának korábbi elismeréséhez vezető eljárás között. Következésképpen, noha a menekült jogállást elismerő, valamely tagállam által hozott határozat

⁶⁵ Lásd: az UNHCR iránymutatása (5. pont). Amint arra az UNHCR rámutat, „[a] menekültre vagy menedékkérőre vonatkozó kiadási ügyekben a kiadási jog bizonyos elvei és rendelkezései jogi biztosítékokat nyújtanak az érintett személy számára. A kiadni kért személyre például vonatkozhatnak a következők: a specialitás elve; a megkereső államból harmadik állam részére történő kiadást érintő korlátozások; annak lehetősége, hogy a kiadást azzal a feltétellel teljesítsék, hogy a kiadni kért személy a büntetőeljárás végén vagy a büntetésének letöltését követően visszatérhessen a megkeresett államba; a politikai bűncselekmények miatti kiadás megtagadására vonatkozó szabály; vagy a hagyományos megtagadási okok, különösen a halálbüntetéssel, valamint az igazságosság és a méltányosság fogalmával kapcsolatos okok. A kiadási jog egy újabb fejleményét jelentik a »hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó kikötések«, amelyek szerint a kiadás megtagadható vagy meg kell tagadni, ha azt politikai okból vagy üldöztetés vagy hátrányos megkülönböztetés céljából kérik” (5. pont). Lásd még: Forteau, M., és Laly-Chevalier, i. m., 46. lábjegyzet, akik jelzik, hogy a svájci Bundesgericht (szövetségi bíróság) és a kanadai Supreme Court (legfelsőbb bíróság) szerint az európai kiadási egyezmény 3. cikkének (2) bekezdése a menekültjogban rögzített visszaküldés tilalmának a kiadási jogban megjelenő konkrét kifejeződése. Lásd ugyanebben az értelemben: Chetail, V., i. m., aki rámutat, hogy „[n]em lehet nem észrevenni az e rendelkezés és a menekült Genfi Egyezmény. 1. cikke A. szakaszának (2) bekezdésében szereplő meghatározása közötti párhuzamot. Ez a cikk azonban két szempontból is eltér [ezen egyezménytől]. Az európai [kiadási] egyezmény nem vette át a »meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozás« túlságosan homályosnak tekintett fogalmát. E fenntartással a 3. cikk (2) bekezdése ellenben tágabb, mint a menekült fogalma, mivel nem zárja ki a súlyos, nem politikai bűncselekmény elkövetőit, és védi a kiadni kért személyt, ha a helyzete a fent említett okok bármelyike miatt súlyosabbá válhat, nem csak üldöztetés veszélye esetén” (79. o.).

⁶⁶ A Chetail, V., i. m., 66. o. által használt kifejezéssel élve.

⁶⁷ Általánosabban, a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartására vonatkozó vizsgálat egyre önállóbbá válik. Lásd e tekintetben: Chetail, V., i. m., aki hangsúlyozza, hogy amennyiben a célállamban fennáll a kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélye, „[a] visszaküldés tilalmának elve nem [...] csupán a kiadást akadályozza a megkeresett államban, ha ilyen veszély áll fenn. Semlegesíti a menekültként való elismerés kizárásának következményeit is, amely kizárás már nem szinonimája a származási országba történő kiutasításnak” (90. o.).

– az általam kifejtett okokból – nem köti egy másik tagállam azon hatóságát, amelynek a kiadatás iránti kérelemről kell határoznia, e hatóságnak megfelelően figyelembe kell vennie az ilyen határozatot a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartására vonatkozó vizsgálata keretében.

C. A menekült jogállást elismerő határozat olyan különösen komoly tényező, amelyet a kiadatás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságnak figyelembe kell vennie

99. A Bíróság a menekült jogállást elismerő határozat kiadatási eljárás keretében történő figyelembevételének kérdéskörével már foglalkozott egy korábbi ügyben, amely egy olyan orosz-izlandi állampolgár valamely tagállam által az Oroszországi Föderáció részére történő kiadatására vonatkozó kérdést vetett fel, akit az izlandi állampolgárság megszerzését megelőzően Izlandon menekültként ismertek el. A Ruska Federacija ítélet alapjául szolgáló ügyről van szó.

100. Ebben az ítéletben a Bíróság megállapította többek között, hogy a megkeresett tagállamnak meg kell vizsgálnia, hogy a kiadatás összeegyeztethető-e a Charta 4. cikkével összefüggésben értelmezett 19. cikkének (2) bekezdésével, mivel az izlandi állampolgár az embertelen vagy megalázó bánásmódnak a kiadatás esetén fennálló komoly veszélyére hivatkozott.⁶⁸ A Bíróság emlékeztetett arra, hogy ehhez nem elegendő, ha e tagállam – a Chartának az embertelen vagy megalázó bánásmódot és büntetést tiltó 4. cikkére vonatkozóan – csupán a megkereső harmadik állam nyilatkozatait veszi figyelembe, vagy azt, hogy ez az állam olyan nemzetközi egyezményeket ratifikált, amelyek főszabály szerint biztosítják az alapvető jogok tiszteletben tartását. A megkeresett tagállam illetékes hatóságának objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális információkat kell alapul vennie, amely adatok származhatnak többek között nemzetközi bírósági határozatokból, így az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéleteiből, a kibocsátó tagállam bírósági határozataiból, valamint az Európa Tanács szervezetei által elfogadott vagy az Egyesült Nemzetek rendszeréből eredő határozatokból, jelentésekből és más dokumentumokból.⁶⁹

101. A Bíróság továbbá úgy ítélte meg, hogy az a körülmény, hogy a kiadni kért személy menekült jogállását az Izlandi Köztársaság elismerte amiatt, hogy a származási országában embertelen vagy megalázó bánásmód veszélyének lenne kitéve, különösen komoly tényezőnek minősül, amelyet a megkeresett tagállam illetékes hatóságának figyelembe kell vennie annak vizsgálata szempontjából, hogy a kiadatás nem sérti-e a Chartában, különösen a 19. cikkének (2) bekezdésében biztosított jogokat.⁷⁰

102. A Bíróság ezt követően pontosította azokat a következményeket, amelyeket a megkeresett tagállam illetékes hatóságának az izlandi hatóságok kiadni kért személyt menekültként elismerő határozatából kell levonnia.

103. Így a Bíróság szerint sajátos körülmények hiányában, ideértve különösen a helyzet jelentős alakulását a megkereső harmadik államban vagy akár az annak alátámasztására szolgáló, komoly és megbízható bizonyítékokat, hogy a kiadni kért személy annak eltitkolásával kapott menekült jogállást, hogy a származási országában vele szemben büntetőeljárás van folyamatban, az ilyen határozat következtében a megkeresett tagállam hatóságainak a Charta 19. cikkének (2) bekezdése értelmében meg kell tagadniuk a kiadatást.⁷¹

⁶⁸ Lásd: Ruska Federacija ítélet (64. és 65. pont).

⁶⁹ Lásd: Ruska Federacija ítélet (65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁷⁰ Lásd: Ruska Federacija ítélet (66. pont). A Bíróság szerint egy ilyen tényező annál is inkább jelentőséggel bír e vizsgálat szempontjából, mivel a menekült jogállást pontosan amiatt adták meg, hogy az érintett személlyel szemben a származási országában eljárást folytatnak, és ez az ország e személy kiadatása iránti kérelmet bocsátott ki (67. pont).

⁷¹ Lásd: Ruska Federacija ítélet (68. pont).

104. Megjegyzem, hogy a jelen ügy eltérő ténybeli és jogi összefüggésbe illeszkedik, ezért meg kell vizsgálni, hogy ugyanazt a megoldást kell-e elfogadni, amely abban áll, hogy kiadatási eljárás keretében egy másik tagállam illetékes hatósága által hozott, a menekült jogállást elismerő határozatnak a visszaküldés tilalma elve megsértésének veszélyére utaló erőteljes jelzésértéket kell tulajdonítani.

105. A Ruska Federacija ítélet alapjául szolgáló ügyben ugyanis a menedékjogot az Izlandi Köztársaság adta meg. Márpedig, bár az Izlandi Köztársaság a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételeket és mechanizmusokat illetően részt vesz a dublini rendszerben,⁷² nem alkalmazza a jelen ügyben előterjesztett kérdés tárgyát képező 2011/95 és 2013/32 irányelvet.⁷³

106. A jelen ügyben azt kell meghatározni, hogy a valamely tagállamban lefolytatott kiadatási eljárás keretében milyen hatást fejt ki az uniós jognak megfelelően az a határozat, amellyel egy másik tagállam illetékes hatóságai a nemzetközi védelemre vonatkozó uniós jog közös szabályai és feltételei alapján elismerték a menekült jogállást. Véleményem szerint azon körülmény miatt, hogy ez a kérdés két tagállam között merül fel, amelyek kötelesek végrehajtani a nemzetközi védelemre vonatkozó másodlagos uniós jogot, és így tiszteletben tartani az e jog által előírt közös szabályokat és feltételeket, úgy kell tekinteni, hogy a Bíróság által a Ruska Federacija ítéletben elfogadott megoldás ebben az összefüggésben még inkább érvényes. Másként fogalmazva, amennyiben a Bíróság elismerte annak fontosságát, hogy a valamely tagállam által lefolytatott kiadatási eljárásban figyelembe vegyék az Izlandi Köztársaság által hozott, a menedékjog megadására vonatkozó határozatot, *a fortiori* ugyanennek kell vonatkoznia valamely tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozatra is.

107. Egyébiránt megjegyzem, hogy ha a fent kifejtett okok miatt a kiadatási kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságot nem köthetné egy másik tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat, úgy minden bizonnyal ellentétes lenne a közös európai menekültügyi rendszer EUMSZ 78. cikk (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően történő kialakítására irányuló folyamattal, ha úgy tekintenénk, hogy valamely tagállam a kiadatási eljárás keretében eltekinthet egy másik tagállamnak a kiadni kért személy menekült jogállását elismerő határozatától. Éppen ellenkezőleg, a tagállamok hatóságai közötti együttműködés és kölcsönös bizalom szellemének kell érvényesülnie,⁷⁴ mivel az, hogy valamely tagállam nemzetközi védelmet biztosít a kiadni kért személynek, fontos jele annak, hogy e személy esetében politikai üldözöttről van szó,⁷⁵ és a kiadatási eljárást a Charta 18. cikkében biztosított menedékjog tiszteletben tartásával kell lefolytatni.

108. A fentiekből következik, hogy annak vizsgálata érdekében, hogy a kiadatás nem sérti-e a visszaküldés tilalmának elvét, a megkeresett tagállam illetékes hatóságának figyelembe kell vennie a valamely másik tagállam által hozott, menekült jogállást elismerő határozatot, amely e vizsgálat

⁷² Lásd az Európai Közösség és az Izlandi Köztársaság, valamint a Norvég Királyság között a tagállamok egyikében, illetve Izlandon vagy Norvégiában benyújtott, menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős állam meghatározására vonatkozó feltételekről és mechanizmusokról szóló megállapodást (HL 2001. L 93., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 78. o.).

⁷³ A Norvég Királyságot illetően lásd: 2021. május 20-i L. R. (Norvégia által elutasított menedékjog iránti kérelem) ítélet (C-8/20, EU:C:2021:404, 39. és 45. pont).

⁷⁴ Lásd analógia útján: 2020. április 2-i Bizottság kontra Lengyelország, Magyarország és Cseh Köztársaság (A nemzetközi védelmet kérelmezők áthelyezésére szolgáló ideiglenes mechanizmus) ítélet (C-715/17, C-718/17 és C-719/17, EU:C:2020:257, 164. és 182. pont).

⁷⁵ Lásd: Schierholt, C., és Zimmermann, F., „§ 6 Politische Straftaten, politische Verfolgung”, in: Schomburg, W., és Lagodny, O., *Internationale Rechtshilfe in Strafsachen*, 6. kiadás, C. H. Beck, München, 2020, 130. o.

szempontjából különösen komoly tényezőnek minősül.⁷⁶ Így, noha e hatóság az alapügyben az IRG 6. §-ának (2) bekezdésében és az európai kiadatási egyezmény 3. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt feltételek általa elvégzendő önálló és naprakész vizsgálata keretében megőrzi mérlegelési jogkörét, sajátos körülményeket kell megállapítania, amelyek alapján eltér a kiadni kért személy menekült jogállását korábban elismerő olasz hatóság által végzett értékeléstől.

109. A cél, amelyre a közös európai menekültügyi rendszernek az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően irányulnia kell, tehát amellett szól, hogy a megkeresett tagállam hatósága köteles megfelelően figyelembe venni a másik tagállam által hozott, menekült jogállást elismerő határozatot, és attól csak sajátos körülmények fennállása esetén térhet el. Ilyen körülmények fennállása esetén ugyanis nem sérül a visszaküldés tilalmának elve, mivel a szóban forgó személy már nem hivatkozhat a menekültségi minőségre.

110. Számomra úgy tűnik, hogy az értelmezés, amelyet a Ruska Federacija ítélet nyomán a Bíróságnak elfogadni javaslok, összhangban áll azzal, ahogyan a Genfi Egyezmény extraterritoriális hatályát figyelembe kell venni. Az UNHCR iránymutatásából ugyanis az következik, hogy „a kiadni kért személynek [a megkeresett államtól eltérő országban elismert] menekült jogállása fontos tényező, amelyet a megkeresett állam kiadatási hatóságainak figyelembe kell venniük annak megállapítása során, hogy a kiadatás összeegyeztethető-e a visszaküldés tilalmának elvével”.⁷⁷ Úgy tűnik, hogy az UNHCR a menekült jogállás extraterritoriális hatályát úgy értelmezi, hogy az ezen Egyezményben részes állam által elismert ezen jogállást „egy másik részes állam csak kivételes esetekben kérdőjelezheti meg, ha megállapítható, hogy az érintett nyilvánvalóan nem felel meg az [említett Egyezményben] előírt feltételeknek, például ha olyan tényekre derül fény, amelyek arra utalnak, hogy az eredetileg tett nyilatkozatok csalárdak voltak, vagy azt mutatják, hogy az érintettre az [ugyanezen Egyezményben] előírt kizárási okok valamelyike vonatkozik”.⁷⁸

111. Tekintettel arra a jelentőségre, amelyet a megkeresett tagállamnak a visszaküldés tilalma elve tiszteletben tartásának önálló és naprakész vizsgálata keretében tulajdonítania kell egy másik tagállam által hozott, menekült jogállást elismerő határozatnak, e két tagállam illetékes hatóságai

⁷⁶ Lásd: Forteau, M., és Laly-Chevalier, C., i. m., akik megjegyzik, hogy „a kiadatási eljárás során feltárt információk hatással lehetnek a menedéj iránti kérelem elbírálására és különösen a kizáró okok alkalmazására, míg fordítva, a menekültügyi eljárás kimenetele olyan lényeges tényező, amelyet a megkeresett államnak figyelembe kell vennie annak megállapítása során, hogy a kiadni kért személy jogszerűen kiadható-e, vagy sem” (162. o.).

⁷⁷ Lásd: az UNHCR iránymutatása (55. pont).

⁷⁸ Lásd: az UNHCR iránymutatása (55. pont). Lásd e tekintetben: Forteau, M., és Laly-Chevalier, C., i. m. E szerzők e körülményekből azt a következtetést vonják le, hogy „[a]z UNHCR által [a Genfi Egyezmény extraterritoriális hatálya] tekintetében elismert kivételek tartalmából [...] kitűnik, hogy az eljáró hatóság valójában mindig hatáskörrel rendelkezik az iratok felülvizsgálatára és a külföldi hatóság értékelése megalapozottságának vizsgálatára”. Álláspontjuk szerint „[ú]gy tűnik tehát, hogy nem tulajdonképpeni »extraterritoriális hatályról« van szó, abban az értelemben, ahogy az egy kölcsönös elismerési mechanizmus keretében – amelyet a [Genfi Egyezmény] végeredményben nem alakít ki – fennállna. Úgy tűnik, hogy az »extraterritoriális hatállyal« az UNHCR végső soron a külföldi hatóság által hozott határozat bizonyítói erejére, nem pedig végrehajthatóságára utal” (186. és 187. o.).

között információcserére kell, hogy sor kerüljön.⁷⁹ Ez az információcsere, amelyet a tagállamok közötti lojális együttműködés elve követel meg, ezenkívül alkalmas arra, hogy a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belül biztosítsa a határozatok koherenciáját.

D. A megkeresett tagállam illetékes hatósága által végzett, a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartására vonatkozó vizsgálat során tiszteletben kell tartani a lojális együttműködés elvét és a határozatoknak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belüli koherenciájának követelményét

112. A kiadási kérelmet megvizsgálni köteles tagállamtól eltérő tagállam által hozott, menekült jogállást elismerő határozatnak tulajdonítandó bizonyító erő azt jelenti, hogy az a hatóság, amelynek értékelnie kell, hogy helyt kell-e adni ezen kérelemnek, még az ilyen határozat jogilag kötelező jellege hiányában is köteles lefolytatni minden szükséges vizsgálatot annak meghatározása érdekében, hogy a kiadni kért személy esetében a megkereső államban fennáll-e az üldöztetés veszélye, amely folytán még hivatkozhat menekülti minőségére, és hogy e személy más alapvető jogai veszélyben vannak-e.⁸⁰ Ebből következik, hogy a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságnak kapcsolatba kell lépnie a kiadni kért személy menekült jogállását elismerő hatósággal annak érdekében, hogy megszerezze ez utóbbtól a birtokában lévő szükséges információkat. Ezenkívül, mivel a menekültügyi eljárásra vonatkozó szakaszt az e területen részletes ismeretekkel rendelkező, szakképzett személyzet irányítja, fontos, hogy a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóság kikérje a menekült jogállást elismerő határozatot meghozó hatóság véleményét.

113. Hozzáteszem, hogy a specialitás elvének tiszteletben tartására vonatkozó vizsgálat nem mentesíti a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságot az alól, hogy a menekültügyi iratok megismerése és a menekült jogállást elismerő hatósággal való párbeszéd kezdeményezése útján megvizsgálja, hogy a kiadni kért személy hivatkozhat-e még a menekülti minőségre. Az alapügyben a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságnak tehát először is alaposan meg kell vizsgálnia, hogy fennáll-e az üldöztetés veszélye az IRG 6. §-a (2) bekezdésében foglaltak szerint, másodsor pedig ellenőriznie kell, hogy a specialitás elve vagy az esetleges garanciák alkalmasak-e az ilyen veszély hatékony orvoslására.⁸¹ E célból e hatóságnak a kiadási kérelem vizsgálata során figyelembe kell vennie a menekültügyi eljárás keretében összegyűjtött ténybeli elemeket. A menekültügyi iratok tartalma e tekintetben információkkal szolgálhat a megkereső állam által nyújtott garanciák hitelességének mértékét illetően, például ha abból olyan körülmények tűnnek ki, amelyek arra engednek következtetni, hogy egyedi esetekben nem várható a nyújtott garanciák tiszteletben tartása.⁸²

⁷⁹ E tekintetben számomra relevánsnak tűnik párhuzamot vonni az általam korábban felidézett azon helyzettel, amelyben a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján, amely a kölcsönös bizalom elvének kifejeződése, a tagállamok elfogadhatatlannak minősíthetnek egy új nemzetközi védelem iránti kérelmet, ha más tagállam már biztosított ilyen védelmet. Ez az elv, valamint a lojális együttműködés elve ugyanis véleményem szerint azt is magában foglalja, hogy valamely tagállam eljáró hatósága, amely úgy dönt, hogy elvégzi az ilyen kérelem saját vizsgálatát – vagy akár a 2019. március 19-i Ibrahim és társai ítéletben (C-297/17, C-318/17, C-319/17 és C-438/17, EU:C:2019:219) kiemelt esetben köteles erre –, nem vonatkoztathat el a menekült jogállást elismerő, egy másik tagállam által hozott határozattól. E hatóság tehát köteles figyelembe venni ezt a határozatot az azt elfogadó hatósággal folytatott információcserét követően, de eltérhet attól, ha olyan sajátos körülményeket tár fel, amelyek indokolhatják az eltérő tartalmú határozat elfogadását. E tekintetben, noha igaz, hogy az uniós jogalkotó által harmonizált feltételek fennállása azt jelenti, hogy az egymást követően eljáró hatóságok által végzett értékeléseknek főszabály szerint egybe kell esniük, ugyanakkor nem zárható ki, hogy az újonnan eljáró hatóság más következtetésre jut, mint korábban egy másik hatóság. Ez lehet a helyzet akkor, ha megállapítják a körülmények megváltozását, vagy ha új körülmény merül fel, amely a menekült jogállást elismerő tagállam előtt ismeretlen volt. Az új kérelmet ekkor el lehetne utasítani.

⁸⁰ Lásd: Schierholt, C., és Zimmermann, F., i. m., 129. o.

⁸¹ Lásd: Schierholt, C., és Zimmermann, F., i. m., 129. o.

⁸² Lásd: Marx, R., *AsylG – Kommentar zum Asylgesetz*, 10. kiadás, Luchterhand, Köln, 2019, 275. o., 10. §. E tekintetben emlékeztetek a garanciákkal kapcsolatban a Bíróság által a Ruska Federácija ítéletében (65. pont) megjelölt követelményekre.

114. A megkereső állam által nyújtott garanciák szigorú vizsgálata keretében a megkeresett államnak meg kell győződnie arról, amint azt korábban jeleztem, hogy a megkereső állam – a nem politikai bűncselekmény miatti eljárás ürügyén – valójában nem valamely politikai bűncselekmény miatti eljárásra vagy a kiadni kért személy politikai okból történő üldözésére törekszik. E tekintetben különös figyelmet érdemel az a körülmény, hogy a kiadási kérelem a kiadni kért személy származási államától származik, amellyel szemben a menekült jogállás e személy részére történő elismerése során szükségesnek ítélték a védelmet. Ez azt feltételezi, hogy a megkereső állam az európai kiadási egyezmény 3. cikkének (2) bekezdésében előírtak értelmében szigorú és szilárd garanciákat nyújtson a tekintetben, hogy a veszély nem fog fokozódni.

115. A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belül elfogadott határozatok koherenciája biztosításának szükségessége is megköveteli, hogy a kiadás tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóság és azon hatóság között, amely a kiadni kért személy menekült jogállását elismerte, a lojális együttműködés elvével összhangban információcserére kerüljön sor.⁸³

116. Az ilyen információcsere különösen akkor lehet hasznos, ha a kiadási kérelem által feltárt körülmények arra készíthetik a hatóságot, amely a menekült jogállást elismerte, hogy visszavonja a kiadni kért személy e jogállását, például akkor, ha ezen körülményekből kitűnik, hogy az e jogállás elismerését kizáró eset áll fenn.⁸⁴ Az, hogy a kiadási kérelem megvizsgálásáért felelős hatóság minden szükséges információt közöljön e hatósággal, tehát annál is inkább szükséges, mivel a 2013/32 irányelv 45. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy az illetékes hatóság nemzetközi védelem visszavonásáról szóló határozatának tartalmaznia kell az e határozat alapjául szolgáló ténybeli és jogi indokolást. E hatóságnak következésképpen valamennyi releváns információval rendelkeznie kell annak érdekében, hogy ezen információk alapján saját maga el tudja végezni az adott ügyben felmerülő tények és a körülmények értékelését a határozata tartalmának megállapítása, valamint e határozat teljes körű indokolása céljából.⁸⁵

⁸³ Lásd Forteau, M., és Laly-Chevalier, C., i. m., akik szerint „[a] menekültügyi és kiadási eljárást össze kell hangolni, oly módon, hogy biztosítsák, hogy az egyik eljárás lefolytatása során figyelembe vegyék a másik eljárás követelményeit”, megjegyezve ugyanakkor, hogy „[n]em arról van szó, hogy az egyik eljárásnak a másikkal szemben elsőbbséget kell biztosítani” (153. o.). A két eljárás közötti viszonyt tehát nem a „normatív összeütközés” szempontjából kell vizsgálni, hanem az „összhangban álló alkalmazásra vagy értelmezésre” törekedve, amely folytán „a két jogág létezhet egymás mellett” (155. o.). Másként fogalmazva, nem arról van szó, hogy a kiadási jog a menekültjoggal szemben elsőbbséget élvez, vagy fordítva, hanem „a kettő egyidejű alkalmazásának biztosításáról” (156. o.). Így „a két szabálycsoport az összeegyeztetés vagy koordináció összetett dinamikáját követi, nem pedig a hierarchia leegyszerűsített elvét” (158. o.). Ezenkívül e szerzők úgy vélik, hogy „[a] menekültügyi és kiadási hatóságok közötti együttműködés teljességgel hasznosnak bizonyulhat [...] azáltal, hogy elősegíti a gyorsabb és tájékozottabb döntéshozatalt a gördülékenyebb információmegosztás révén” (162. o.).

⁸⁴ E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a 2011/95 irányelv 14. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében „[a] tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik a harmadik ország állampolgárának vagy a hontalan személynek a menekültjogállását, illetve megtagadják annak megújítását, ha a menekültjogállás elismerése után az érintett tagállam megállapítja, hogy [...] az érintett személy menekültként való elismerését a[z ezen irányelv] 12. cikk[é]vel összhangban ki kellett volna zárni, illetve az érintett személy menekültként való elismerése a[z ezen irányelv] 12. cikk[é]vel összhangban kizárt”. Ez utóbbi rendelkezés a (2) bekezdésének b) pontjában előírja, hogy „[a] harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy nem ismerhető el menekültként, amennyiben nyomós okkal feltételezhető, hogy az érintett személy [...] a menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekültként történő befogadását [...] megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el”.

⁸⁵ Lásd különösen: 2023. július 6-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (C-8/22, EU:C:2023:542, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

V. Véggövetkeztetés

117. A fenti megfontolások összessége alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Oberlandesgericht Hamm (hammi regionális felsőbbíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következő választ adja:

Az EUMSZ 78. cikk (2) bekezdését, valamint a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 21. cikkének (1) bekezdését és a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkének (2) és (3) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben harmadik ország olyan állampolgárával szemben, aki valamely tagállamban menekült jogállást szerzett, a származási országa kiadatás iránti kérelmet intéz az ezen állampolgár tartózkodási helye szerinti másik tagállamhoz, a megkeresett tagállamot e kérelem vizsgálata keretében nem köti az első tagállam által hozott, az e jogállást elismerő határozat, amely folytán e tagállam nem köteles megtagadni e személy kiadatását mindaddig, amíg e határozat hatályban van.

A visszaküldés tilalmának elve, amelyet alapvető jogként az Európai Unió Alapjogi Chartájának – a menekültek helyzetére vonatkozó jegyzőkönyvvel kiegészített, a menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény 33. cikkével összefüggésben értelmezett – 18. cikke, valamint az Alapjogi Charta 19. cikkének (2) bekezdése biztosít, azonban arra kötelezi a megkeresett tagállamot, hogy megtagadja a kiadni kért személy kiadatását, amennyiben ezen elv tiszteletben tartásának önálló és naprakész vizsgálatát követően e tagállam úgy ítéli meg, hogy komolyan és megalapozottan feltételezhető, hogy e személy a célországban az Alapjogi Charta e rendelkezései által tiltott bánásmód tényleges veszélyének lenne kitéve.

E vizsgálat keretében a valamely másik tagállam által hozott, a menekült jogállást elismerő határozat olyan különösen komoly tényezőnek minősül, amelyet a megkeresett tagállamnak figyelembe kell vennie annak ellenőrzése során, hogy a kiadatás nem fogja sérteni az Alapjogi Charta 18. cikkében és 19. cikkének (2) bekezdésében biztosított jogokat. E célból, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belül elfogadott határozatok koherenciájának biztosítása érdekében, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerinti lojális együttműködés elvével összhangban e tagállamok illetékes hatóságai között információcserére kell, hogy sor kerüljön.